

Directa

publicació quinzenal

Núm 396

Del 17/11 al 30/11 de 2015

2 €

www.directa.cat

Conservar els boscos a través de la pastura, una manera de donar viabilitat a un ofici tradicional

8-11

Entrevista a l'advocat August Gil Matamala, activista que es va oposar al règim de Franco

12-15

Les lluites internes i una situació econòmica de risc desgasten la dictadura que governa Egipte

22-23

/ PAU FABREGAT

CAS PANDORA:

Indici 1A: "...la mayoría de nosotros lleva años luchando contra los sistemas de dominación y, aunque no somos pesimistas, creemos que los esfuerzos que todos realizamos, algunas veces, no tienen toda la **reservación** que deberían y, sobretudo, no tienen **continuidad**".

Indici 1B: "...entendemos por movimiento una realidad política y colectiva visible con **capacidad de incidir en la sociedad** y, por tanto, luchar de una manera más efectiva contra lo que no aceptamos".

Indici 2A: "...para llevar adelante nuestras aspiraciones consideramos necesario tener como referencia una ética libertaria que aporte **coherencia entre lo que pensamos, decimos y hacemos**. Ya que entendemos a la persona como un todo, completo e indivisible. Esto significa que lo que hagamos y queramos llevar adelante deberá ser consecuente con lo que pensamos y creemos".

Indici 2B: "...la consecución de nuestras aspiraciones colectivas e individuales dependerán de este tipo de **relaciones solidarias**, entendemos su práctica revolucionaria como la extensión de otras luchas y el apoyo en diversas circunstancias de otros individuos con los que nos vamos reconociendo, mediante el **apoyo mutuo**, considerado como una serie de relaciones recíprocas entre iguales, para relaciones tanto de supervivencia como para demás aspectos de la vida y de la lucha colectiva".

Indici 2E: "...de modo que establezcamos en cada una de las instancias uoorganizativas **relaciones horizontales, no jerárquicas**, en las que las decisiones que sea necesario tomar se tomen por libre acuerdo unánime y sean adó vinculantes para quienes las acepten".

Indici 2F: "... concebimos la **autoorganización** como un modo integral de llevar nuestros asuntos además de la obtención, distribución y utilización de los recursos por nosotros mismos".

Indici 2H: "... Nuestros principios rechazan la violencia. Sin embargo, en la sociedad actual y dados los mecanismos de dominación que nos gobiernan nuestra vida consideramos indispensable la **práctica de la autodéfensa**".

Indici 3A: "Surge dilema: **¿somos pro-violentos?** Más o menos se llega a que la violencia es una herramienta y como tal depende de una estrategia subyacente. El problema se vislumbra en esa estrategia. **¿Hasta qué punto aguantamos? ¿Cuáles son nuestros límites, tanto mínimos como máximos a los que estamos dispuestos?**" (Página 4. Apartado Principios, tácticas y finalidades).

Indici 3B: "Para nosotros, el cometido de un/a anarquista, cualquiera que sea el lugar o el tiempo en el que le haya tocado vivir, no es otro que trabajar duramente para la insurrección; para la disolución del **Estado, del Capital, del Patriarcado**, y de todas las estructuras que nos mantienen sometidos a relaciones de poder caracterizadas por la **miseria, el abuso y la humillación**". (Página 5. Apartado 2. TEXTO DE DEBATE "GAC. Una organización para luchar, una organización por la que luchar").

Indici 4C: "Con un rico, nunca se podrá tener compasión, pues al margen de que pueda ser **no tan mala persona**, su función social lo hace **despreciable en sí mismo, por lo que, siempre... ¡cuchillo!**" (anexo, página 1).

LA PERSECUCIÓ

DE LES

IDEES

/ PAU FABREGAT

D

Directa

publicació quinzenal

EDITA:
Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)
C. Riego núm. 37 baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat

DIPÒSIT LEGAL: GI-1528-2005

LICÈNCIA CREATIVE COMMONS:
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra
Derivada 2.5

Aquesta publicació intenta escriure amb
un llenguatge no sexista i no androcèntric

La Directa no comparteix necessàriament
les idees expressades als articles d'opinió

QUI SOM?

Estirant del fil
Victor Yustres, Joan Mas Autonell
Al peu del canó
Marc Rude i Jesús Rodríguez
Miralls
Gemma Garcia
Cruïlla
Maties Lorente
Impressions
Adrián Crespo i Isabel Benitez
Roda el món
Oriol Andrés i Roger Suso
Poca Broma
Roger Pelàez
Expressions
Joan Gener
La indirecta
Alex Romaguera
Coordinació web
Eloi Latorre, David Bou
Audiovisuals
Sònia Calvó
Fotografia
Victor Serri
Il·lustració
Ricardo Hermida
Correcció
Lasterisc
Edició
Ignasi Franch
Compaginació
Roger Costa Puyal
Disseny gràfic
Jose Téllez, Sergio Espin, Núria Ribes
i Hugo Cornelles
Gestió web
Talaies Koop.
Administració
Karminha
Difusió i Publicitat
Ferran Domènech
Comercial
Maties Lorente

CORRESPONSALIES:

Baix Llobregat, Berguedà, Barcelonès
Nord, El Camp, Girona, L'Horta, Manresa,
Maresme, Menorca, Osona, La Plana Alta,
Ripollès, Sabadell, Solsonès, Terrassa, Terres
de l'Ebre, Terres de Ponent, Vallès Oriental

CONTACTES:

General directa@directa.cat
Redacció redaccio@directa.cat
Cultura expressions@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

Anem a Madrid!

Marc Rude
@marcrude

Trobada entre dos
mitjans germans
/ ANNA CELMA

El mes passat, una delegació de la DIRECTA va viatjar a Madrid. No, en aquest cas, l'Audiència Nacional no hi tenia res a veure. Hi vam anar voluntàriament, a visitar les companyes del nostre mitjà germà, el *Diagonal*. El nostre corresponent a la *Villa y Corte*, Jordi Navarro, ens va brindar una gran acollida i una okupa de Vallekas ens va obrir les portes per passar-hi la nit. Vam reunir-nos amb la gent del *Diagonal* a la seva redacció de Lavapiés, on vam posar en comú continguts, models organitzatius i propostes de treball conjunt. A partir d'ara, treballarem per establir una col·laboració més estreta entre les *dues D*, que ens permetrà estar molt més al dia de l'actualitat a l'Estat espanyol i, al mateix temps, farà que les lectores del *Diagonal* estiguin més ben informades del que passa a casa nostra.

Com no podia ser d'altra manera, ens vam atipar com lladres de tapes, *tercios* i *bocatas* de calamarses. Era obligada, també, la visita a les grans catedrals polítiques de la ciutat, des de Sol, la plaça on va néixer el 15-M, fins al Congrés dels Diputats, els lleons del qual, no se sap per quin motiu, van ser forjats sense testicles. Vam veure, només de passada, la Plaza Mayor i no vam poder prendre'ns la corresponent *relaxing cup of café* con leche. Sí que vam entrar a veure la Torre del Oro, el bar andalús amb les parets plenes d'iconografia franquista i caps de toro dissecats, un lloc sovintejat pel periodista de *La Vanguardia* Enric Juliana. Tot i així, ens va encantar Madrid i totes tenim moltes ganes de tornar-hi! ◀

Vam reunir-nos amb la gent del 'Diagonal' a la seva redacció de Lavapiés, on vam posar en comú continguts, models organitzatius i propostes de treball conjunt

VOLEM SABER LA TEVA OPINIÓ: Quin article t'ha agradat més del número? Què hi trobes a faltar? Quins canvis hi faries? Quins temes no toquem i podríem tractar?

ESCRIU-NOS a directa@directa.cat **PARTICIPA!** #Directa396

L'operació Pandora, desenvolupada en dues fases al llarg de l'últim any, suma –fins ara– una vintena de detencions, vuit de les quals han passat per presó preventiva. L'advocat i veí de Sants Enrique Costoya és l'últim que ha patit la reclusió al centre penitenciari de Soto del Real. Ens apropem als documents i els testimonis per entendre què s'amaga darrere aquesta actuació impulsada pel Departament d'Interior de la Generalitat. El contingut del sumari judicial denota una clara persecució de l'ideari anarquista, tal com denuncia Joaquim Gimeno, un dels encausats que va ser detingut al seu domicili, a la vila de Gràcia

El govern d'Artur Mas contra les idees **anarquistes**

Les ordres de Felip Puig, fonamentades en la màxima d'anar "fins allà on permet la llei i una mica més", són l'origen de les batudes, els escorcolls i les detencions que s'han produït al llarg de l'últim any. La Comissaria General d'Informació dels Mossos d'Esquadra ha intentat convèncer l'Audiència Nacional espanyola que els Grups Anarquistes Coordinats són una organització terrorista

La Casa de la Muntanya va ser un dels primers espais colpejats per l'operació policial / SERGI PUJOLAR

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

La Unitat Central d'Anàlisi d'Estratègies d'Organitzacions ha construït una idea: els episodis de revolta al carrer viscuts al llarg de la crisi tenien una mà negra al darrere

El 2 de maig de 2011, l'aleshores conseller d'Interior de la Generalitat, Felip Puig, va manifestar en unes declaracions al programa de ràdio *El Món a RAC1* que els Mossos d'Esquadra actuarien "fins allà on permet la llei i una mica més". Aquella premissa va guiar les línies d'actuació de la policia catalana a partir d'aleshores i es va concretar en sis grans mesures que incrementaven la intensitat repressiva contra els moviments socials catalans.

En un primer moment, CIU va impulsar una reforma del Codi Penal a través del seu grup parlamentari al Congrés dels Diputats. L'objectiu era endurir les penes per desordres públics

que es deriven de la participació a manifestacions, piquets o escarnis. Josep Antoni Duran i Lleida, de braç del Partit Popular, va ser la cara visible d'aquesta modificació legislativa, que incloïa demandes concretes del Departament d'Interior capitanejat per Puig. La contundència del conseller d'Interior, però, es va intensificar després del desallotjament de l'acampada del 15-M a la plaça de Catalunya de Barcelona. Aleshores, es van començar a dissenyar i executar actuacions en l'àmbit competencial de les institucions catalanes.

Construcció documental d'una tesi

Les línies d'actuació van ser dues: teorització de l'enemic interior i persecució individualitzada de les activistes. Per fer-ho

Continua a la pàgina següent >>>

>>> Ve de la pàgina anterior

possible, es van dotar dues unitats de la policia de pressupost i funcionariat: la Unitat Central d'Anàlisi d'Estratègies d'Organitzacions (UCAEO) i la Unitat Central d'Informació en Ordre Públic (UCIOP). Darrere d'aquestes sigles, hi ha agents especialitzats dels Mossos d'Esquadra que, al llarg dels últims anys, han esdevingut la bèstia negra de vaguistes, resistents als desnonaments, opositores a plans urbanístics i un llarg etcètera.

L'UCAEO ha centrat els seus esforços en la construcció d'una idea: els episodis de revolta al carrer viscuts al llarg del quinenni de la crisi tenien una mà negra al darrere, l'anarquisme. És per això que, l'any 2012, des de les oficines de l'edifici Egara de Sabadell, comencen a rastrejar les xarxes, a fer seguiments i a elaborar documents en aquest sentit.

Les jornades *Intel·ligència davant la radicalització*, celebrades el 29 i 30 d'octubre de 2012 a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, van ser una primera mostra d'aquesta tasca. Una de les ponències es titulava: *Les noves formes de l'extremisme violent del segle XXI: l'anarquisme*. Repassant el contingut d'aquelles intervencions, ja s'entreveia una segona intencionalitat: vincular l'anarquisme amb el terrorisme. Això es va concretar mitjançant la ponència *Les noves formes de l'extremisme violent del segle XXI: l'ús d'Internet i el terrorisme individual*. En consonància amb això, uns mesos més tard, l'UCAEO va redactar l'informe *Valoració dels indicis rellevants que permeten sostenir que els Grups Anarquistes Coordinats (GAC) són una organització amb finalitats terroristes*. Aquest document és el punt de partida de l'operació Pandora.

L'UCIOP, per la seva banda, va focalitzar les seves energies en la persecució individualitzada d'activistes als quals es poguessin imputar els delictes de desordres públics, resistència

o atemptat a l'autoritat. La seva primera actuació la trobem el 15 de juny de 2011, en el marc de l'acció simbòlica *Aturem el Parlament*. Hi compareixen agents de paisà infiltrats entre les manifestants i agents d'uniforme dotats de flamants càmeres digitals adquirides per Interior. Aquest desplegament va ser la carta de presentació d'un equip policial, fincat a la comissaria de l'Àrea Bàsica Policial (ABP) de Sant Andreu, que s'especialitza en la recerca de material provatori per aconseguir més condemnes penals. Els seus atestats van portar una vintena d'activistes a l'Audiència Nacional espanyola i, gràcies a un recurs presentat per la Generalitat i Manos Limpias, van aconseguir que vuit d'elles fossin condemnades a tres anys de presó. Aquesta unitat també va ser responsable de posar en marxa una web de delació ciutadana, que només va estar trenta dies en funcionament.

Vigilància als moviments socials i a professionals rellevants

D'aquelles ordres polítiques de Puig, en van emanar dues iniciatives més. Un monitoreig i control d'activistes, periodistes i advocats i advocades, dut a terme a través del Centre de Seguretat de la Informació de Catalunya (CESICAT) i que va ser fortament criticat pel Col·legi d'Advocats de Barcelona. També va tenir lloc la implementació de sistemes de seguiment, observació i escolta a centres socials, ateneus i casals.

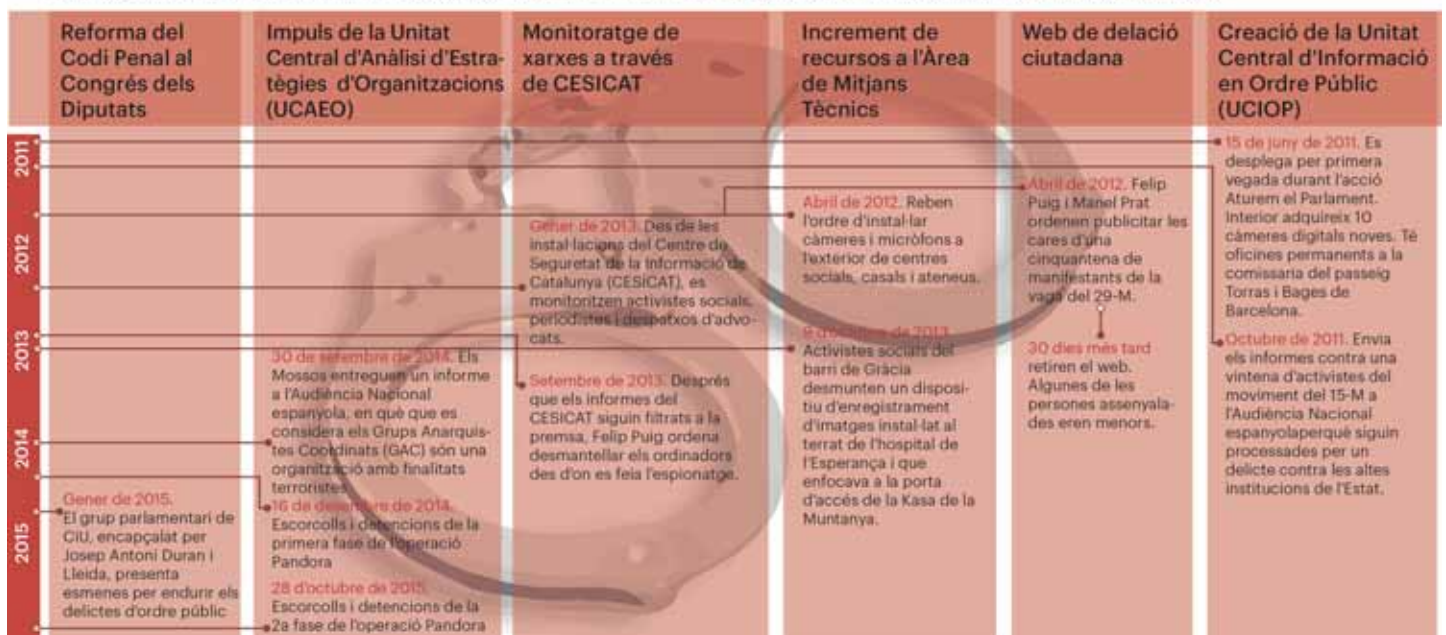
En relació amb aquesta última mesura, l'Àrea de Mitjans Tècnics de la Comissaria General d'Informació va posar en marxa diversos dispositius de videovigilància per controlar la dissidència. El 9 d'octubre de 2013, el centre social Kasa de la Muntanya va descobrir un d'aquests mecanismes d'enregistrament, instal·lat al terrat de l'Hospital de l'Esperança. En una roda de premsa, l'advocada Laia Serra va reaccionar en aquests termes: "Pel tipus de localització, es fa evident la il·legalitat del dispositiu, que vulnera el dret a la intimitat i la pròpia imatge". ◀

Els atestats de la Unitat Central d'Informació en Ordre Públic van portar una vintena d'activistes a l'Audiència Nacional arran de l'acció 'Aturem el Parlament'

A través del Centre de Seguretat de la Informació de Catalunya (CESICAT), es va fer un monitoreig i control d'activistes, periodistes i advocats i advocades

FELIP PUIG ORDENA UN INCREMENT DE LA REPRESSIÓ

DESPRÉS DEL DESALLOTJAMENT DE L'ACAMPADA DEL 15-M A LA PLAÇA DE CATALUNYA DE BARCELONA (27 DE MAIG DE 2011)

Informe 2514/14, desclassificat

Un document de 33 pàgines elaborat per la Unitat Central d'Anàlisi d'Estratègies d'Organitzacions dels Mossos d'Esquadra (UCAEO) és la peça fonamental del cas Pandora. L'objectiu és intentar demostrar, mitjançant "indicadors d'adscripció ideològica", que diferents grups anarquistes van crear una estructura estable amb finalitats terroristes

Jesús Rodríguez
@albertmartnez

Té la signatura del comandament Astor 71 -nom clau d'un agent dels Mossos d'Esquadra- i va sortir el 30 de setembre de 2014 de la Comissaria General d'Informació de Sabadell en direcció al jutjat central d'instrucció número 3 de l'Audiència Nacional espanyola, a Madrid. Es tracta de l'informe 2514/14 i és la primera vegada que transcendeix el seu contingut. L'any 2014, les 33 pàgines del document van arribar a les mans del jutge Javier Gómez-Bermúdez, amb la intenció que el magistrat considerés com a bona la hipòtesi que, darrere els Grups Anarquistes Coordinats (GAC), s'hi amaga una organització terrorista.

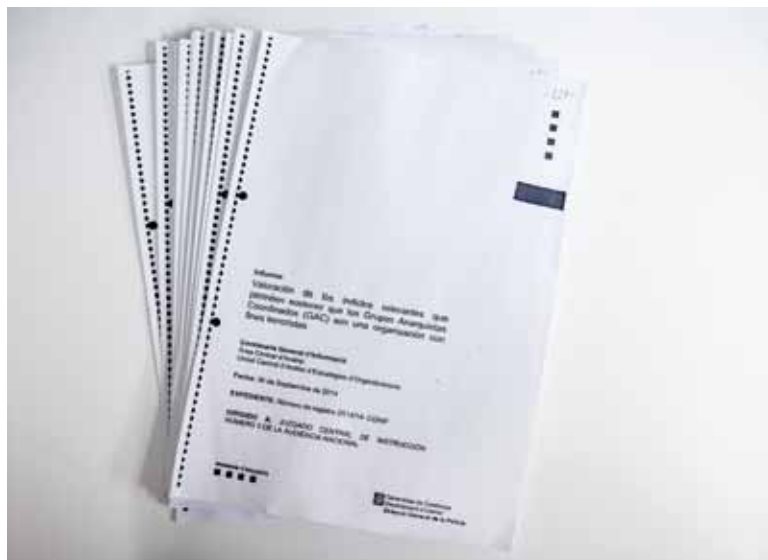
Definir l'activitat d'aquestes entitats com a *terrorista* era un pas imprescindible per aconseguir que l'òrgan jurisdiccional excepcional fos el que assumís la competència del cas. Aquest 2015, el mateix informe ha arribat a la taula del jutge Juan Pablo González, substituït de Bermúdez i instructor de la segona fase del cas Pandora. El 30 d'octubre d'enguany, després que Enrique Costoya -advocat i veí de Sants que es troba en situació de presó preventiva- prestés declaració davant González, el jutge va fer saber per escrit que necessitava uns dies per poder analitzar la documentació entregada pels Mossos -en especial, el contingut de l'informe que avui desclassifiquem- abans d'aixecar el secret de sumari i prendre una decisió definitiva en relació amb les mesures cautelars de privació de llibertat.

L'informe parteix d'una premissa bàsica: "L'anarquisme insurreccionalista o anarconihilista és una pràctica terrorista". Això es fonamenta en el document *La mutació de l'amenaça: les noves formes de l'extremisme violent*, publicat a la *Revista Catalana de Seguretat Pública* i redactat per l'especialista dels Mossos d'Esquadra Daniel Canals. Al glossari de l'informe, s'afirma que els GAC "són una novetat internacional perquè, fins la seva aparició, els grups d'afinitat d'una organització informal no tenien relació directa entre ells".

La presentació pública dels GAC es fa el 17 de juny de 2012, segons l'informe. A partir d'aleshores, a l'Estat espanyol, es produeixen deu atacs amb artefacte explosiu. Els autors del document arriben a la conclusió -sense cap prova- que, tot i que no es van reivindicar amb les sigles dels GAC, la coincidència temporal els incrimina. A partir d'aquí, exposen un llarg llistat d'indisicis per intentar demostrar que els grups són una organització terrorista. La majoria d'aquests indisicis estan agrupats en una carpeta anomenada *d'adscripció ideològica*.

Butlletins interns, actes i correu xifrat

Els investigadors del cas Pandora van fer una recerca per Internet i van buidar el contingut d'un ordinador confiscat a un dels encausats. A partir d'aquí, conclouen que els mecanismes de comunicació utilitzats per les membres dels GAC són un indisicis més per acusar-les de terrorisme. "Els butlletins interns són l'eina que els diferents grups que formen part dels GAC utilitzen per comunicar-se i coordinar-se entre reunió i reunió", destaquen. "Les actes de les reunions són una recopilació del contingut de les reunions generals. En primer lloc, hi ha uns aclariments previs o formals, qui redacta, qui l'edita, grups que arriben tard a la reunió i un ordre del dia. Acostumen a començar amb la lectura de l'acta anterior i la seva aprovació per, posteriorment, debatre els temes proposats. A l'acta, els acords i les decisions es redacten en negreta. A

Una còpia de l'informe, tramès a l'Audiència Nacional el 30 de setembre de 2014 / VÍCTOR SERRI

la reunió, s'acorda quan i on serà la següent reunió de la coordinadora", afegeixen els investigadors.

Sens dubte, l'element que més crida l'atenció dels policies és l'ús del correu xifrat de RISEUP, tot i que es tracta d'un servidor de correu electrònic amb desenes de milers d'usuaris arreu del planeta. "Es tracta d'un servei de correu electrònic gratuït que proporciona eines que permeten l'ús d'Internet de manera segura als que ells anomenen *activistes*. El servei de correu electrònic de RISEUP es fa mitjançant comunicacions xifrades", alerten els agents.

El pensament com a indisicis de terrorisme

Els investigadors han aportat a la causa un munt de llibres, banderoles, cartells, revistes i adhesius provinents de les indagacions prèvies i dels escorcolls posteriors d'ambdues fases de l'operació Pandora. No han localitzat, però, cap arma ni cap explosiu. De fet, en cap moment no s'ha responsabilitzat les encausades de l'autoria de cap sabotatge o atemptat contra caixers automàtics, sinó que els documents plasmen una atribució genèrica. Davant la manca de proves, els agents han centrat els seus esforços a fer una dissecció del contingut de les actes i els butlletins per fer un llistat d'indisicis ideològics.

La lluita "contra els sistemes de dominació", la voluntat que les reivindicacions tinguin "repercussió" i "incidència social" o el principi ètic que "allò que fem i volem dur a terme haurà de ser conseqüent amb allò que pensem i creiem", són tres dels indisicis de terrorisme destacats a l'informe. En aquest sentit, la Comissaria General d'Informació conclou que "les relacions solidàries, l'extensió de les lluites i el suport mutu entre iguals són principis rectoros de l'anarquisme insurreccionalista". De tots els indisicis incorporats a l'informe, només n'hi ha un, extret de l'opinió d'un dels assistents a una assemblea dels GAC, que fa referència a l'ús genèric de la violència contra "els rics". El reproduïm textual-

Només un dels indisicis aportats a l'informe, extret de l'opinió d'un assistent a una assemblea dels GAC, fa referència a l'ús genèric de la violència contra "els rics"

ment: "Amb un ric, mai no es podrà tenir commiseració perquè, al marge que potser no és tan mala persona, la seva funció social el fa menyspreable en si mateix; per tant, a ganivet".

Les vagues generals i el 15-M

Les últimes pàgines de l'informe se centren en els "indicadors d'estratègia". En aquest àmbit, considera que els GAC tenen finalitats terroristes perquè busquen "desestabilitzar l'Estat" i ho concreta amb dos exemples. La participació dels grups anarquistes a la vaga general del 29 de setembre de 2010 i a l'acció Aturem el Parlament del 15 de juny de 2011. "Aquest indisicis mostra la valoració positiva que fan els GAC de la participació de gent no adscrita ideològicament en el transcurs dels esdeveniments de la jornada de vaga general", conclouen els investigadors a partir de l'acta d'una assemblea.

"El moviment del 15-M o dels Indignats, no sospitós de derivacions revolucionàries, es va veure immers, per l'habilitat de persones dels GAC, en un intent de setge al Parlament de Catalunya. Una situació que pretenia ser pacífica (senyal d'identitat del moviment del 15-M) va derivar en episodis greus de violència quan algunes de les persones concentrades van incitar a agredir els parlamentaris", afirma el document, on es reconeix que "entre els detinguts no hi va haver cap dels investigats". ◀

Un decàleg de pensaments prohibits

Aquests deu frases extretes d'actes d'assemblees i incorporades als informes de l'UCAEO figuren al sumari judicial del cas com a indicis determinants per demostrar que els Grups Anarquistes Coordinats són una organització terrorista.

Indici 1A: "La majoria de nosaltres fa anys que lluitem contra els sistemes de dominació i, tot i que no som pessimistes, pensem que els esforços que fem totes, de vegades, no tenen la repercussió que haurien de tenir i, sobretot, no tenen continuïtat".

Indici 1B: "Entenem per moviment una realitat política i col·lectiva visible amb capacitat d'incidir a la societat i, per tant, de lluitar d'una manera més efectiva contra allò que no acceptem".

Indici 2A: "Per tirar endavant les nostres aspiracions, considerem necessari tenir com a referència una ètica llibertària que aporti coherència a tot el que pensem, decidim i fem, perquè entenem la persona com un tot, complet i indivisible. Això significa que allò que fem i volem dur a terme haurà de ser conseqüent amb allò que pensem i creiem".

Indici 2B: "La consecució de les nostres aspiracions col·lectives i individuals dependrà d'aquest tipus de relacions solidàries, entenem la seva pràctica revolucionària com l'extensió d'altres lluites".

Indici 2E: "Establim en cadascuna de les instàncies autoorganitzatives relacions horitzontals, no jeràrquiques, en les que les decisions que sigui necessari prendre es prenguin per lliure acord unànime i siguin només vinculants per a qui les accepti".

Indici 2F: "Concebem l'autogestió com una manera integral de portar els nostres assumptes, a més de l'obediència, distribució i utilització dels nostres recursos".

Indici 2H: "Els nostres principis rebutgen la violència. No obstant això, dins la societat actual i donats els mecanismes de dominació que governen la nostra vida, considerem indispensable la pràctica de l'autodefensa".

Indici 3A: "Sorgeix dilema: som pro violentes? Més o menys, es conclou que la violència és una eina i, com a tal, depèn d'una estratègia subjacent. El problema es planteja en aquesta estratègia: Fins a quin punt aguantem? Quins són els nostres límits, tant mínims com màxims?".

Indici 3B: "Per a nosaltres, l'objectiu d'una anarquista, en qualsevol lloc o moment que li hagi tocat viure, és treballar durament per la insurrecció, per la dissolució de l'Estat, del Capital, del Patriarcat i de totes les estructures que ens mantenen sotmeses a relacions de poder caracteritzades per la misèria, l'abús i la humiliació".

Indici 4C: "Amb un ric, mai es podrà tenir compassió perquè, al marge que potser no és tan mala persona, la seva funció social el fa menyspreable en si mateix; per tant, sempre a ganivet".

"La invenció del 'terrorisme anarquista' respon a la intenció de criminalitzar certs sectors dels moviments populars"

En Joaquim té 27 anys, estudia Educació Social i treballa en una residència de salut mental. Milita a l'organització llibertària Procés Embat i és un activista social i polític molt implicat al barri de Gràcia. Fa tres setmanes, els Mossos d'Esquadra van esbotzar la porta de casa seva de matinada, van escorcollar l'habitatge i es van endur objectes personals de totes les que hi viuen. A ell, se'l van endur detingut i el van traslladar a l'Audiència Nacional espanyola sota l'acusació de "pertinença a organització criminal amb finalitats terroristes". En Joaquim ha decidit fer públic el cas i denunciar els seus primers responsables, la Generalitat de Catalunya i el cos dels Mossos d'Esquadra. Relata a la **DIRECTA** el seu periple policial i judicial i la interpretació política que en fa. Des del primer moment, però, deixa clar que només parla per ell i no per tot el col·lectiu d'encausades, algunes de les quals no estan d'acord a concedir entrevistes als mitjans

Marc Rude
@marcrude

"A quarts de sis del matí, un grup d'antidisturbis va rebentar la porta. Fins al migdia no em van fer saber que estava acusat de 'pertànyer a una organització terrorista'"

"Tot el procediment és estrany perquè en tot moment es fa patent que el jutge no sap gaire de què va el tema. No s'ha llegit els expedients"

Com et vas llevar el dimecres 28 d'octubre?

Estava dormint. De sobte, a quarts de sis del matí, un grup d'antidisturbis va rebentar la porta, va entrar i ens va retènyer, a mi, la meua companya i els meus companys de pis. Tot seguit, van arribar la brigada d'informació i el secretari judicial. Durant cinc o sis hores, es van dedicar a escorcollar tota la casa, a emportar-se ordinadors, mòbils, càmeres... no solament les meves, sinó també les de la resta de persones que viuen allà. Sobretot, buscaven textos manuscrits, anotacions d'assemblees... Van remenar per tot arreu i ho van deixar tot fora de lloc. No va ser fins al migdia que em van fer saber que estava acusat de "pertànyer a una organització terrorista" i em van comunicar la meua detenció. Tot seguit, em van emmanillar i se'm van endur en un cotxe dels Mossos d'Esquadra. D'allà, em van portar a Rubí, on vaig passar moltes hores. L'endemà al migdia, després de passar per la casa caserna de la Guàrdia Civil de Sant Andreu de la Barca, se'm van endur cap a Madrid.

Què et passa pel cap durant l'espera entre reixes?

Sentiments molt contradictoris entre ells: ràbia, impotència, por. Penso en la gent que és a fora i em neguiteja el que passarà. M'assetja el pensament de la presó. Vistes les operacions anteriors, és una possibilitat que començo a intentar assimilar: pot ser que acabi empresonat.

Què us pregunta el jutge?

Es limita a preguntar-me si vull declarar i li responc que no. Hi ha secret de sumari i ni tan sols el meu advocat té coneixement de les causes, fet que fa impossible qualsevol tipus de defensa. Tot el procediment és estrany perquè en tot moment es fa patent que el jutge no sap gaire de què va el tema. No s'ha llegit els expedients.

/ GORKA LEIZA

L'única actuació és la de la fiscal, que bàsicament transmet el que diu la informació que ha rebut dels Mossos d'Esquadra. Intenta convèncer el jutge de la meua perillositat pel fet de *ser terrorista* i demana el meu ingrés a presó, eludible amb el pagament de 10.000 euros de fiança. L'advocat sol·licita que no entri a la presó adduint els meus compromisos acadèmics i laborals i comunica que les meves condicions econòmiques no em permeten pagar una fiança tan alta. El jutge la rebaixa a 5.000 euros. Després de passar a declarar, ens tornen a les cel·les. Allà, ens assabentem a crits que tots podrem sortir en llibertat si paguem una fiança menys el company de la CNT i Acció Llibertària de Sants, que serà empresonat. A les sis de la tarda, ens deixen en llibertat. És una llibertat amarga, ja que un de nosaltres resta a dins. A fora, ens esperen més de 200 persones. Divendres a la nit, arribem a Barcelona. El primer que faig és reconstruir tot el que ha passat. Aquest procés m'ocupa uns quants dies perquè vull llegir el que ha dit la premsa, saber les mobilitzacions que hi ha hagut...

Quina interpretació política fas de l'operació Pandora?

Arran de la crisi financera, aquests darrers anys, comença un cicle de mobilitzacions sense precedents. Diversos moviments comencen a desbordar els límits del que el poder és capaç d'acceptar. El règim es veu qüestionat per molts motius i des de moltes bandes. A partir d'aquí, es posa en marxa el sistema repressiu, que afecta tant els anarquistes empresonats com les encausades per la protesta davant el Parlament o per les vagues generals... A mi mateix, també em demanen cinc anys de presó per una acusació de fer resistència passiva contra el desnonament d'una família al Clot. La llei mordassa és tota una declaració d'intencions: no pensen permetre que es qüestionï el poder, vingui d'on vingui la protesta. L'operació Pandora és una altra etapa d'aquest cicle que pretén traslladar el discurs i les acusacions de terrorisme a les lluites socials.

El terme *terrorisme anarquista* sembla cosa del segle XIX...

Per a molta gent, és obvi que això no existeix. Només és real en l'àmbit judicial i mediàtic. Aquesta invenció respon a una necessitat de criminalitzar determinats sectors dels moviments populars amb la intenció de fer por a la resta. Els poderosos pretenen rentar-se la cara i posar-se la careta de víctimes, quan s'han dedicat a pegar-nos a les manifestacions, a retallar drets socials, a ficar la mà a la caixa...

A l'Estat espanyol, s'ha fet política amb el terrorisme des de sempre. Ara, com que no hi ha cap organització armada, tots els discursos i l'aparell que s'havien destinat a la creació d'un enemic intern s'han quedat sense raó de ser. Per tant, necessiten crear enemics nous i els han anat a buscar als moviments socials, tant al llibertari com a l'antifeixista, l'obrer o el moviment del 15-M.

La retòrica antiterrorista es pot transformar en terrorisme d'Estat?

A parer meu, el terrorista és qui ens condemna a la misèria. Els terroristes són els que no paren de decidir sobre la meua vida i m'incriminen quan prenc consciència de la situació i assenyalo les seves responsabilitats. I els primers responsables d'aquest operatiu són la Generalitat de Catalunya i els Mossos d'Esquadra. Sí: és sota les ordres del govern del president Mas que els Mossos han demanat l'autorització a un tribunal d'excepció com l'Audiència Nacional per dur a terme la investigació des de bon començament, no a l'inrevés.

Aquestes tàctiques de la Generalitat contrasten amb la imatge d'un Artur Mas perseguit per la injustícia dels tribunals espanyols...

Això ens ha de fer veure quina és la veritable cara de CDC, que ens vol fer entendre que l'enemic del poble català resideix a Madrid. En realitat, l'enemic dels drets polítics i socials és tant aquí com allà. Quan parlem del procés, hem de saber quin tipus de gent tenim al davant. Des de l'època de Felip Puig a Interior, es veu un canvi substancial en l'actuació repressiva de la Generalitat. Els Mossos estan descontrolats? En part sí i en part no, perquè segueixen ordres polítiques nascudes d'una estratègia contra els moviments socials. Això va començar fa uns anys i encara ho estem patint.

Quin ha de ser el paper de la societat davant aquests casos?

Veure el rebuig social que han generat tant el cop repressiu que he patit com els que s'han emprès contra vagues o manifestants d'Atu-rem el Parlament em fa pensar que un gruix important de la població pren consciència del problema. Sobretot, vull donar les gràcies per totes les mostres de suport que he rebut de múltiples esferes. Quan t'enfrontes a una acusació així, ajuda molt veure i sentir aquesta mobilització, aquesta resposta solidària. Et dona forces per seguir endavant a l'hora de denunciar l'arrel política de tot plegat. ◀

“L'única actuació és la de la fiscal, que bàsicament transmet la informació dels Mossos d'Esquadra. Intenta convèncer el jutge de la meua perillositat i demana el meu ingrés a presó”

“Quan parlem del Procés, hem de saber quin tipus de gent tenim al davant. Des de l'època de Felip Puig a Interior, es veu un canvi substancial en l'actuació repressiva de la Generalitat”

Ramaders: els gestors ambientals dels boscos

L'ofici de pasturar ovelles i cabres sembla vinculat a un món rural del passat. De la mateixa manera que els traginers i els llenyataires han anat formant part del folklore de la vida rural catalana, sembla que l'ofici ramader està abocat al mateix destí. Però els pastors i les pastores continuen tenint una funció clau en la gestió dels boscos. Gràcies a la pastura, no solament mantenen la biodiversitat, sinó que fan una tasca important per evitar incendis ja que netegen el sotabosc. Les administracions públiques reconeixen aquest rol del sector ramader, però no faciliten la viabilitat econòmica d'aquest ofici tan antic.

Per deixar pasturar una hectàrea, el preu de mercat se situa al voltant dels 50 euros. Un equip d'agents forestals que fa una neteja amb màquines pot costar-ne més de 1.200

Ara per ara, no es té en compte el valor econòmic que tenen els boscos per a la societat, només es computa la producció de llenya, l'extracció de biocombustible i la producció de carn

Bart Grugeon Plana
@La_Directa

A partir de la segona meitat del segle xx, va desaparèixer l'economia rural basada en l'explotació dels boscos a Catalunya. Amb la introducció dels hidrocarburs fòssils, es va produir un canvi de model energètic. L'extracció de la fusta dels boscos per fer combustible va deixar de ser econòmicament rendible. La competència del mercat internacional també va fer que la fusta catalana sigui massa cara. Així doncs, els propietaris dels boscos van optar per abandonar la seva gestió.

La conseqüència d'aquest abandonó dels boscos és nefasta per a la seva biodiversitat. Es pot pensar que la natura per si sola ja trobarà un nou equilibri. Sense acció humana, però, els pins tendeixen a dominar la vegetació silvestre i el sotabosc va acumulant més i més biocombustible, a l'espera que un incendi estiuenc ho cremi tot. Actualment, el 40% dels boscos catalans, prop de 800 mil hectàrees, reben la categoria PPP o Perímetre de Protecció Prioritària, zones amb risc d'incendi.

D'aquí la necessitat d'una gestió dels boscos que controli l'extensió i la densitat de la forest i que eviti l'acumulació de biocombustibles al sotabosc.

Per fer la gestió dels boscos, es combinen la gestió mecanitzada de tala d'arbres i la gestió del sotabosc, basada en la pastura de la vegetació amb ramats o el seu ús com a energia renovable de la biomassa. La gestió mecanitzada és necessària per netejar un bosc abandonat i s'ha de tornar a fer periòdicament, com un manteniment general. La gestió del sotabosc és més constant: la pastura extensiva és idònia per a aquesta *neteja regular* i possibilita que el manteniment mecanitzat, molt més car, es pugui espaiar. Per deixar pasturar una hectàrea, el preu de mercat se situa al voltant dels 50 euros. Un equip d'agents forestals que fa una neteja amb màquines acostuma a costar, fàcilment, més de 1.200 euros per la mateixa superfície.

Cal una estratègia comercial a llarg termini

Les persones propietàries dels boscos, però, reben pocs incentius que les impulsi a fer aquesta gestió. El valor de la fusta no cobreix aquesta despesa i calen subvencions i iniciatives de

les administracions públiques. Aquesta dependència dels ajuts externs és un problema del sector productiu forestal.

El valor econòmic que genera el bosc en l'economia catalana és molt marginal. Més del 60% de la superfície de Catalunya són boscos, però es calcula que les activitats comercials directes que produeix el bosc representen només el 0,06 per cent del PIB. Per això, no és un sector prioritari a desenvolupar, encara que la seva gestió afavoreixi tothom. Els boscos tenen múltiples funcions: des de la fixació de diòxid de carboni o la regulació hídrica de les conques fins al valor paisatgístic, essencial pel turisme rural.

Ara per ara, no s'integra ni es té en compte el valor *econòmic* que tenen els boscos per a la societat. Actualment, aquest valor passa per la producció de llenya, l'extracció de biocombustible per a energies renovables i la producció de carn de ramaderia extensiva. Sembla que la rendibilització del bosc, que es mantingui viu i generi riquesa, és la clau per assegurar el seu rol mediambiental i el valor que té per a la societat.

Ramaderia d'ovelles i cabres: un ofici en extinció?

La gent que es dedica a la ramaderia d'oví i cabrum del tipus extensiu pot fer una feina tècnica de gestió del bosc amb

L'activitat de pastura es pot dur a terme als voltants d'una localitat metropolitana com Sant Boi del Llobregat / JOAN ALVADO

benefici social, però, actualment, les contraprestacions econòmiques no s'adapten a la realitat i la feina avançada. Tot i que la pastura redueix costos en la neteja del sotabosc i el risc d'incendis i obté productes ramaders de qualitat, el sector està en crisi. Segons dades del Departament d'Agricultura i Ramaderia, la cabana ovina, a Catalunya, ha sofert una reducció del 45,7% en vint anys. La majoria d'explotacions són petites, el 71% tenen menys de 500 places, però el 29% restant de grans explotacions concentra el 80% de les places, fet que indica que un volum important es concentra en explotacions de dimensió gran. La cabana de bestiar cabrum és de prop de 75.000 caps només.

Les administracions públiques han orientat la línia de subvencions europees al sector ramader oví i cabrum en funció de la seva producció de carn i de llet, sense tenir en compte la feina tècnica de gestió. Des d'aquesta perspectiva, les múltiples subvencions al sector han afavorit les grans explotacions en zones de fàcil accés, amb un rendiment productiu més elevat. Les petites explotacions situades a zones allunyades i amb un rendiment de producció més baix, però amb un valor ambiental rellevant, han estat perjudicades pel sistema vigent.

El Departament de Medi Ambient reconeix aquesta distorsió, però dotar el sector d'una perspectiva de viabilitat sembla un objectiu llunyà. Hi ha pastors i pastores joves que s'organitzen i creuen en el seu ofici, ben conscients que el sector és minoritari per l'estil de vida sacrificat que implica i la precarietat econòmica. Malgrat aquests factors adversos, amplien les seves activitats amb tasques educatives que volen fomentar el lligam amb el territori i busquen maneres de vendre directament la carn ecològica. El que tenen clar, però, és que, sense suport institucional, el sector ho té molt complicat per sobreviure. ◀

Formació per revitalitzar l'ofici

Xavier Puig i Sedano
@xavierps7

L'Escola de Pastors va néixer el 2009 després que, durant unes jornades sobre pastoreig celebrades l'any anterior, les pastores i els pastors la consideressin prioritària per mantenir l'ofici viu. Des de llavors, hi han passat 116 alumnes, 98 de les quals han acabat el curs. D'aquestes, 62 treballen al sector. "El procés de selecció és molt important. Volem donar l'oportunitat de reafirmar-se a la gent, però mirem que siguin persones vocacionals", explica la Vanesa, coordinadora de l'escola.

"Els que vénen de família no tenen cap problema, però, si t'hi poses de nou, et deus fote trompades, per això vaig trobar interessant que hi hagués una escola", comenta en Joan, un alumne de la darrera promoció que va optar per l'escola després de perdre la feina. El curs, que consta d'un mes de formació teòrica i quatre de formació pràctica, vol "apostar per un model agroecològic

de venda directa i sobirania personal", assenyala la coordinadora.

L'Agnès, que com bona part de l'alumnat és de Barcelona, s'hi va apuntar el 2013, després de reflexionar sobre la manca de coherència que trobava entre la feina que feia i els seus ideals. "L'escola m'ha permès sentir-me capacitada. Estava convençuda psicològicament, però tenia dubtes físics perquè sóc molt petitona. Ara m'hi veig molt", explica.

El cas d'en David és diferent. Tot i ser de Barcelona, de petit estiujava a Espinavell (Ripollès) i de jove ajudava els fills dels pastors. Acabats els estudis, se n'hi va anar a viure: després de sentir dir que l'ovella s'havia perdut en aquella zona, es va proposar recuperar l'ovella ripollesa amb un enfocament ecològic i extensiu. Ara, està tramitant els permisos, però abans s'havia trobat amb un dels problemes més habituals entre els pastors i les pastores que volen començar: "L'administració no em va ajudar gens a aconseguir terres. Després de cinc anys, he aconseguit trobar set tristes hectàrees", lamenta. ◀

Pasturar entre xalets

Desbrossar el Parc Forestal de Montbaig, en plena àrea metropolitana, permet la sostenibilitat econòmica del ramat de l'Edu Balsells. Amb en Rubén i la Clara, tots tres tiren endavant una professió i un estil de vida, el de la pastura tradicional, condicionat per l'oblit social i polític dels boscos i per la pressió de la gran ramaderia

Adrián Crespo
@crespix

Deia l'acudit de l'Eugenio que hi havia un pastor ajagut sota una alzina mentre guardava les ovelles i se li acostava un home de negocis que li suggereix fer créixer el negoci. "Per a què", li pregunta el pastor? "Doncs per poder comprar més ramat, per guanyar més diners, per vendre a l'estranger, per guanyar encara més diners, per esdevenir un gran ramader i guanyar molts més diners", respon l'home de negocis. "I per a què", li torna a preguntar el pastor, mentre el visitant es mostra cada cop més exaltat. "Doncs perquè, quan tinguis molts diners, podràs passar el dia ajagut sota una alzina", diu aquell. "I així què nassos estic fent jo ara?", respon el pastor, impassible.

Darrera d'aquest acudit, hi ha com a mínim dues veritats sobre la gent que fa de pastora: una, més estereotípica, la de l'individu esquerp i solitari que vol saber ben poc de la vida en societat; una altra, la de l'individu resistent, que no renuncia al seu estil de vida i a allò més genuí de la seva professió a canvi de diners. L'Edu Balsells, com a pastor i fundador i membre de l'associació La Gaiata, trenca amb el primer model estereotípic i és, alhora, un bon representant del segon. Amb el seu ramat de 150 caps, procura subsistir sense jugar al joc dels grans ramaders. Potser per aquest mateix motiu, perquè sap que és important que la resta coneguem què fa, rep de manera afable periodistes, escoles i curioses. De fet, sembla difícil que visqui aïllat tenint en compte que el seu ramat pastura a Sant Boi de Llobregat.

Arribem a la Ciutat Cooperativa, barri de blocs dels seixanta a Sant Boi, esperit indubtablement urbanita i suburbial. Ens recull el Rubén, pastor i company de l'Edu a La Gaiata. Ja dins la furgoneta, deixem enrere els blocs que tapen l'horitzó. Apareix la muntanya de Sant Ramon, pulmó de la vila. A diferència de molts boscos del país, segons el parer del pastor, la zona ha gaudit d'una gestió correcta. Amb l'ermita de Sant Ramon al cim, hi predomina el bruc, el pi, l'alzina i el cirerer i, a banda de Sant

Boi, limita amb Sant Climent i Viladecans. El nom oficial de l'Espai, de titularitat municipal, és Parc Forestal del Montbaig. Avui dia, és l'indret on el veïnat surt a passejar els caps de setmana.

Els ramats i la neteja del bosc

Ens trobem amb l'Edu al corral. Tot just ara, puja amb el ramat des de Querol, a l'Alt Camp, per començar la temporada d'hivern. Durant els mesos de calor, viu allà, al seu poblet de dotze habitants, amb la seva parella. Del novembre al maig, porta el ramat aquí. Fa cinc anys, va signar el conveni amb l'Ajuntament per pasturar al parc de Montbaig. Perquè l'Espai no esdevingui un perill per a la població dels voltants pel risc d'incendi, cal netejar el sotabosc. I hi ha tres maneres de fer-ho: mitjançant la crema controlada, amb maquinària i a través de la pastura.

Si no fos perquè un tècnic municipal de medi ambient es va persuadir de les bondats de la pastura com a mètode tradicional i alhora eficient de gestió forestal, el ramat de l'Edu tindria dificultats per subsistir. La llet de les seves ovelles no és adequada per la comercialització i el consum; la carn no proporciona beneficis suficients per mantenir el negoci. Però, avui, són tres persones treballant-hi: l'Edu, el Rubén i la Clara, estudiant de l'Escola Agrària que està fent pràctiques. Ara per ara, del total d'ingressos anuals del ramat, uns trenta mil euros bruts, la meitat vénen del conveni per la neteja del bosc, un 40% de la venda de carn i un 10% de les tasques educatives que fa la Clara. El salari resultant ronda els 600 euros, si tenim en compte que durant l'estiu no hi ha conveni.

Acaben d'esmorzar i fan entrar el bestiar al cobert del corral per penjar les esquelles a una dotzena d'ovelles. Amb determinació, l'Edu les agafa una a una per una pota posterior, amb l'ajut de la gaiata, el ganxo que fan servir de bastó quan surten a guardar. Les pren pel coll i prova el collar. "Una de més grossa, Rubén", diu. I en Rubén treu més esquelles d'un calaix, mentre el ramat fa voltes i aixeca tota la pols acumulada a la palla.

Fa molts anys que l'Edu tenia clar que volia dedicar-se a això, tot i ser un noi d'Igualada llicenciat en Treball Social. Al principi, acompanyava altres pastors a la muntanya per aprendre l'ofici, tot sovint amb la malifiança inicial d'algun d'ells, que complien l'estereotip d'esquerps. El 2009, però, es crea l'Es-

Si no fos perquè un tècnic municipal es va persuadir de les bondats de la pastura com a mètode tradicional i eficient de gestió forestal, el ramat de l'Edu tindria dificultats per subsistir

La llet de les seves ovelles no és adequada pel consum; la carn no proporciona beneficis suficients per mantenir el negoci. Però, avui, són tres persones treballant-hi

cola de Pastors i s'hi apunta de seguida. A través de Facebook, comença a posar-se en contacte amb altres persones que s'hi dediquen. Gairebé totes són quitxalla, si tenim en compte que, en aquest sector, tradicionalment, es consideren *joves* les persones que volten la cinquantena.

Entrestant, a Querol, el Departament de Medi Ambient li havia cedit una finca, tot i que no podia accedir a subvencions perquè ell no n'era el titular. "Jo no sóc propietari ni d'un pam de terra", diu. Només posseeix el seu ramat, que va aconseguir gràcies al tradicional tracte a parts amb un altre pastor: quan el fill del ramader va marxar a ciutat, l'Edu es va cuidar del bestiar. De cada quatre nous cabrits, ell se'n quedava un. Així va començar a fer créixer un ramat de cabres que, finalment, va canviar per ovelles.

Una professió de contrastos amb l'entorn

Sortim al camí i les esquelles sonen quan el ramat puja el marge i comença la pastura. Com que és el primer dia de l'any, avui no caldrà que vagin molt lluny. Hi ha brolla arreu, bruc, esbarzers i molt de garrofer, que -segons diu- els "salva la temporada" perquè les ovelles es tornen boges amb les garrofes. De moment, hi ha herba a cabassos i no caldrà pujar la muntanya. Ara estem a tocar de la franja, l'espai lliure de vegetació que impedeix que el foc es propagui a la zona urbana.

"Anem a fumar, Rubén", i enrotllen una cigarreta, amb l'esquena contra la reixa de la banda esquerra del camí, on comença la urbanització. "El gener, hi ha dies durs", diu l'Edu, "perquè nosaltres som aquí fora guardant el ramat, pelats de fred, mentre la gent està fotent-se el vermut dins dels xalets amb calefacció". És una metàfora de la situació del pastor, lliure per fer la feina que li agrada, però condicionat per una vida urbana que cada cop està més d'esquena al bosc.

Malgrat ser dissabte al matí, no hi ha una afluència excessiva de passejants. Algunes persones en bicicleta saluden i fan apartar la Llunça i la Bruixa, les dues gosses que ajuden a controlar el ramat. També acostuma a passar gent gran, arribada a la comarca des d'altres indrets de la Península mig segle enrere. Entre aquelles generacions, s'hi poden trobar antics pastors que, a la muntanya de Sant Ramon, continuaven fent la mateixa feina que feien a Andalusia o Extremadura. Mantenen petits ramats i guarden una experiència valuosa que, en ocasions, xoca amb la concepció de la pastura que tenen a La Gaiata. "Veneu els xais als musulmans!", els aconsellen. Al mercat negre que es deriva de la festa del xai, podrien vendre cada animal per un preu de fins a 200 euros: és gairebé el doble del que en treuen per les vies habituals. Però la visió de la pastura

de l'Edu i companyia no està encarada a maximitzar el benefici ramader. A l'Edu, li agradaria subsistir venent carn de proximitat a les consumidores de la comarca.

Quan La Caixa li atorga el premi a l'emprenedoria social i ha d'assistir a les formacions de l'escola de negocis IESE -"Em dutxava i hi anava", recorda sorneguer-, el missatge que li transmeten és clar: "A tu et paguen per desbrossar". Però la seva professió és la que és, la de pastor, ni gran ramader ni empresari forestal. Amb les seves virtuts i les seves mancances, per molts cants de sirena que, com a l'acudit, li ofereixin un futur ajagut sota una alzina. ◀

L'Edu i companyia no busquen maximitzar el benefici. A l'Edu, li agradaria vendre carn de proximitat a les consumidores de la comarca / JOAN ALVADO

El WhatsApp obre la porta al suport mutu

Xavier Puig i Sedano
@xavierps7

Quan s'és pastora, organitzar-se col·lectivament no és fàcil. L'aïllament resultant de l'atomització de la professió i la dedicació absoluta que suposa l'ofici actuen com a principals obstacles. Malgrat això, des de fa prop de dos anys, s'ha creat un grup de WhatsApp que vertebrava una xarxa de suport arreu del territori. "Estem en fase inicial, som entre 80 i 90. Ens expliquem el temps, els problemes puntuals o el tema dels ajuts econòmics. És una manera de sentir-nos menys sols", explica l'Emma, una jove de 21 anys que en fa tres que es dedica a l'ofici. Més enllà d'això, també es visiten les unes a les altres i fan trobades puntuals per compartir experiències. "Ens plantegem anar una mica més

enllà, visualitzar-nos com a col·lectiu, perquè estem invisibilitzats", afegeix.

Un dels motius d'aquesta iniciativa és l'abandonament que senten algunes dins del sector per part dels sindicats agraris, Unió de Pagesos i JARP. "El 90% s'ha afiliat perquè, com si diguéssim, és obligatori. Qualsevol tràmit per rebre ajuts europeus ha de passar pels sindicats. Si no pagues, no t'informen", explica l'Edu Balsells. Denuncia que el sector estigui oblidat i que els considerin una cosa "folklòrica i simbòlica, tot i ser treballadors".

També per mantenir-se organitzats, l'any 2009, un grup de pastores i pastors va crear l'associació La Gaiata, per poder plantejar propostes de preservació de les franges de protecció forestal a les institucions. "Voliem evitar la idea d'aquest xicot és un emprenedor i presentar-nos de manera col·lectiva i coordinada", recorda. ◀

August Gil Matamala, advocat

“Al final del franquisme, el règim s’estava ensorrant, però els que lluitàvem contra el règim també”

Un munt de carpetes de color verd fosc arrencades en una prestatgeria. És l’arxiu de l’històric advocat August Gil Matamala, que va néixer el 1934, abans de la guerra. La documentació no hi és tota, perquè el 1969 va haver de fer desaparèixer la que comprometia terceres persones, en filtrar-se la seva ordre de desterrament a Fuerteventura. Hi va calar foc al terrat del seu despatx de la rambla de Catalunya, que encara conserva el seu nom en una placa. Ara que el proper 20 de novembre farà 40 anys de la mort del dictador al llit, entrevistem Gil Matamala, que va combatre el règim com a militant del PSUC i advocat dels treballadors vinculats al partit. Després, va entrar en contacte amb els moviments obrers autònoms i va defensar les seves lluites laborals. Ara, als 81 anys, després d’haver sentit la República, haver patit la guerra, la dictadura i el desencís de la transició, la seva memòria resta intacta. Les seves idees, també. Manuel Vázquez Montalbán el va caracteritzar com l’advocat laboralista Tomás Biedma, un home, segons la seva literatura, “fidel a la lògica que lliga l’acció política amb la voluntat real de canviar la història”.

Gemma Garcia
@gemma_g_fabrega

Fa 55 anys, vas obrir el teu despatx. El més dur de la teva vida professional ha estat la lluita contra la mort durant els consells de guerra dels 70?

D’experiències dures, n’he viscut moltes. Durant el franquisme, a més d’assistir i defensar gent detinguda, em va tocar relacionar-me amb les famílies i afrontar situacions molt perturbadores, com veure sortir de la presó persones completament destrossades, que poc després van morir. Però el consell de guerra de Burgos, el desembre de 1970, va ser la primera vegada que es van col·lectivitzar aquestes experiències i es va generar una certa sensació que hi havia un col·lectiu d’advocats amb preocupacions compartides. Durant diversos dies, vam ocupar -més o menys amb consentiment- el Col·legi d’Advocats. Des d’allà, fèiem les gestions i ateníem periodistes estrangers. Solé Barberà, que va ser el meu veí al despatx, va tenir una de les actuacions més brillants com a defensor. Allò va ser l’origen de la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona.

La Comissió era la unió dels advocats rojos?

Hi havia rojos i personatges que no eren gens rojos, però sí antifranquistes en la seva versió democràtica, liberal o progressista. El 1974, va arribar el consell de guerra contra Puig Antich. Hi havia una sensació d’impotència, l’absoluta convicció que acabaria malament. A més, en aquesta ocasió, ens vam sentir bastant abandonats i sols. Sentíem un gran distanciament del PSUC, que ja estava esperant que la biologia solucionés el problema del franquisme. Havien renunciat a lluitar i no volien barrejar-se

amb una massa en defensa de qui era presentat com un terrorista davant l’opinió pública. L’any 1975, hi ha els judicis contra militants d’ETA, uns quants detinguts a Barcelona, com Txiki, que arribar al consell de guerra. Vaig ocupar-me d’acompanyar la família, especialment la seva mare, perquè no defallís.

Els advocats fèieu molt més que una assistència jurídica.

Resolíem les qüestions més elementals d’assistència a les famílies, una part important i no sempre gratificant de la nostra tasca. Eren qüestions relacionades amb la salut, la feina i els acomiadaments; tot allò que derivava d’una detenció, que moltes vegades deixava una família sense ingressos.

El teu pare va lluitar al front republicà, es va exiliar, es va integrar a la lluita maqui i, finalment, va ser empresonat. Per a l’August nen, qui era el seu pare?

No el vaig conèixer fins als onze anys, en una cita clandestina envoltada de mesures de seguretat. Conservo algun *flash* de l’època de la guerra, però no sé si és un record real o el que em van explicar. Ell havia sigut regidor a Sallent per la UGT, havia militat al PSUC i havia estat comissari al front. En el moment de la retirada, va passar a França i va anar a parar als camps de concentració. Si hagués tornat, probablement l’haurien afusellat com a tants milers d’altres. L’any 44, va tornar per incorporar-se a la resistència interior. Després d’alguna trobada clandestina, ja em vaig trobar amb ell a la presó Model, entre reixes. El meu avi matern és qui em va fer de pare.

Duies l’antifranquisme a l’ADN familiar. Quin va ser el primer acte contra el règim en què vas participar?

Recordo el primer acte franquista en què vaig participar (riu).

FOTOGRAFIES DE L'ENTREVISTA:
BRAIS G. ROUCO

Vaig anar a rebre el comte Galeazzo Ciano amb tota l'escola. Era el ministre d'Afers Exteriors de la Itàlia feixista i gendre de Mussolini: arribava a Barcelona per manifestar la seva satisfacció amb la victòria, tant de Franco com de les forces italianes i nazis que l'havien ajudat. Però també recordo la vaga dels tramvies de 1951. Era bastant jove, estava acabant el batxillerat i no tenia una gran clarificació política. Jo i altres nois, però, hi vam participar activament: traient el tròlei al vehicle quan intentava arrencar, o bé a pedrades i posant petards a les vies. Recordo que, un bon dia, un company de classe va aparèixer amb una placa de tramvia com a trofeu. Jo ja era un antifranquista de naixement i de formació.

A banda de l'antifranquisme inherent, com era la infància d'un vençut?

He conegut situacions que ara es considerarien de pobresa extrema, una infància de castigat per una guerra. La consciència de vençut també crea una personalitat que, després, em va ajudar. La necessitat de sobreviure t'enforteix, et dona recursos. La meua mare era una persona que acusava força aquesta situació i jo no podia parlar del meu pare amb ningú, no podia dir que estava exiliat a França. Això ha contribuït a formar-me una personalitat bastant tancada, amb una tendència a no explicar-me, protegir-me i refugiar-me més en l'estudi i el treball.

A la universitat, es comencen a teixir una sèrie d'aliances afectives i polítiques. Després resultaran en una cèl·lula del PSUC.

Reconec que, a la universitat, hi vaig aprendre poc dret, però va ser una gran escola de vida. Vam constituir un grup de gent molt diversa que discutíem de cultura, religió, música, literatura, sexe...

En formaven part Jordi Solé Tura, Francesc Vallverdú, Joaquim Jordà, Salvador Giner, Octavi Pellissa o Lluís Goytisolo. També vaig tenir relacions estretes amb persones del món nacionalista de l'època, de la resistència cultural catalanista, com Albert Manent, Joan Triadú i els germans Cornudella. Van ser la meua veritable universitat. Arribat un moment, vam decidir que calia organitzar-nos i comprometre'ns amb una acció política que, en aquella època, volia dir córrer tots els riscos del món. El marxisme com a ideologia ens va cohesionar i, el 1956, vam constituir la primera cèl·lula del PSUC a la Universitat de Barcelona. Gràcies a Manuel Sacristán, que va aparèixer com a professor, vam convertir un grup d'amics en una organització de partit.

Quins rastres t'han quedat de la clandestinitat?

M'han quedat molts tics de seguretat de l'època: la meua incapacitat d'estar en un lloc públic si no tinc l'esquena a la paret i miro cap a la porta, per exemple. He de controlar el que tinc darrere i tenir perfectament clares les possibilitats de sortida. Tampoc no he tingut mai una agenda de telèfons, adreces i activitats, fet que ha contribuït a mantenir molt activa la meua memòria.

La cèl·lula va perillar en algun moment?

Hi va haver companys que van deixar de militar aviat. Altres van estar a la presó, com l'Octavi, la primera persona detinguda el 1957. Va estar vint dies incomunicat sota tortura. Vam ser conscients que tots podíem caure darrere seu. Ell era el responsable del grup i l'únic que tenia contacte amb la direcció del partit a través d'un personatge nefast que sí que duia una agenda. Fins que vam saber del cert que l'Octavi no havia donat ni un sol nom, no se'm localitzava ni se'm trobava. La meua

“

El marxisme ens va cohesionar i, el 1956, vam constituir la primera cèl·lula del PSUC a la universitat. Vam convertir un grup d'amics en una organització de partit

M'han quedat molts tics de seguretat de l'època: la meua incapacitat d'estar en un lloc públic si no tinc l'esquena a la paret i miro cap a la porta, per exemple

”

dona, la Maribel, va ser la primera persona que va poder accedir fins a l'Octavi quan encara estava a la Jefatura de Policia de la Via Laietana. Fent-se passar per la seva companya, va aconseguir abraçar-lo un moment i ell va aprofitar per dir-li que no havia cantat res. Ens ho vam creure. És curiós la capacitat de confiança que teníem, depeníem els uns dels altres. Et jugaves la vida o, almenys, la llibertat.

Et vas convertir en l'advocat del PSUC i vas ser responsable de l'anomenat sector intel·lectual, però l'any 68 vas deixar de formar part de l'organització. Vas marxar o et van fer fora?

Ho vaig deixar perquè estava en una situació insostenible. Ja no sabia què em feia més por, si la policia o el PSUC (riu). Jo i altres companys vam entrar en conflicte amb el comitè central del partit a l'exterior el 1965, quan es va produir la crisi Claudín-Semprún. Em vaig quedar al bàndol dels que van perdre, sempre amb la meua gran capacitat d'estar al costat dels que reben (riu). Alguns no ens vam creure l'explicació oficial i vam anar a París a parlar amb uns i altres. Els *guanyadors* es van assabentar que ens havíem reunit amb els que havien perdut la batalla, Claudín i Semprún, fet que representava un acte d'indisciplina intolerable. En un partit comunista d'aquella època, hi havia un gran sistema d'espionatge. Vaig dimitir de tots els càrrecs de direcció, una manera elegant d'evitar que t'expulsin, però encara em vaig quedar al partit. Finalment, després de dos anys, fets com la invasió soviètica de Praga i el Maig francès del 68 em van empènyer a donar-me de baixa.

A banda de la crisi a la direcció, el PSUC havia fet renúncies polítiques.

Ja tenia la convicció que el PSUC i el PCE estaven en camí d'acceptar tot allò contra el que representava que lluitàvem a canvi de tenir un lloc en el futur postfranquista. És cert, també, que hi havia un enorme cansament. D'una banda, allò no s'acabava mai i la repressió continuava, amb la reparació de les condemnes a mort. De l'altra, hi havia una sensació d'impotència. No es podia acabar amb el règim, sinó que el règim acabava amb nosaltres. El règim s'estava ensorrant, però els que lluitàvem contra el règim també. A diferència del PSUC i el PCE, un altre sector de gent, on m'incloc des del primer moment, ens vam creure que pagava la pena continuar lluitant pel que havien estat els nostres objectius. Consideràvem que el sistema capitalista era profundament injust i que la democràcia havia de significar la participació popular i no la pugna pel poder de les direccions polítiques. A la vegada,

ja no acceptàvem els criteris de funcionament d'un partit comunista opressiu i repressiu internament. Com més pilota eres, més amunt arribaves. Per tant, es creava una selecció a la inversa: els més inútils i imbècils, però més pilotes, anaven copant els càrrecs de més responsabilitat.

Efectivament, no es va produir una ruptura amb el règim anterior. Com es tradueix això en l'aparell judicial?

És un dels elements on el continuisme franquista és més clar. En primer lloc, perquè la judicatura va ser un dels pilars del caràcter repressiu del règim, juntament amb l'exèrcit i els cossos de seguretat. El franquisme va durar prou temps per anar conformant i cohesionant una judicatura segura i disciplinada. Això es va aconseguir a través del sistema d'accés, que permetia una selecció per motius ideològics, polítics i endogàmics. Tots els cossos de funcionaris van quedar intactes i van continuar als seus llocs,

“

L'any 1968, tenia la convicció que el PSUC i el PCE estaven en camí d'acceptar tot allò contra el que representava que lluitàvem a canvi d'un lloc en el futur postfranquista

”

“Estem davant la possibilitat de crear una nova república”

Com entres en contacte amb l'independentisme?

Durant la meua militància al PSUC, el dret a l'autodeterminació no se sotmetia a debat, tothom hi estava d'acord. Havíem llegit Stalin, que va donar la formulació teòrica més acurada del que són els drets de les nacionalitats, tot i que després no la va dur a la pràctica. A més, durant el franquisme, va existir un independentisme històric representat pel Front Nacional de Catalunya i una escissió d'aquest, el PSAN. Durant molt temps vaig caure en el prejudici habitual de considerar el nacionalisme només com una ideologia burgesa, sense reconèixer el potencial popular i alliberador de l'independentisme. Però uns quants vam anar comprovant que la lluita obrera cada vegada estava més monopolitzada

pel que en diem reformisme, que era el PSUC. I, a partir dels Pactes de la Moncloa, les manifestacions de ruptura amb el règim i el capitalisme esdevenen residuals. És aleshores quan alguns busquem punts de ruptura amb el sistema i descobrim que hi ha gent independentista absolutament rupturista, almenys amb el sistema polític, que planteja una reivindicació inassumible per la monarquia espanyola i el sistema polític de la transició.

Per a una persona antisistema com tu, què significa veure que el moviment independentista s'ha eixamplat fins al punt d'incorporar partits polítics que són del sistema?

Primer de tot, es veu com un miracle que no entrava dins els meus càlculs. S'ha produït un eixamplament de la base

social, política i electoral i això és una oportunitat. Naturalment, també és un risc. Alguns no hem deixat de creure en la necessària transformació social de fons del sistema econòmic vigent. I veig aquest procés com una possibilitat de construir una nova forma de societat. O, si no es pot construir, d'acostar-s'hi bastant. He vist massa per no entendre que les victòries finals no existeixen, però podem impulsar processos cap a l'assoliment del que hauria de ser la utopia final. Estem davant la possibilitat de crear una nova república. Hem de reconèixer la necessitat de comptar amb una base social i política el més àmplia possible i, a la vegada, no supeditar els plantejaments de canvi social que hem estat defensant tota la vida. Trobar el punt just és mèrit de la gent que està lluitant. Jo ja estic jubilat.

Es pot menystenir l'Estat espanyol?

Crec que l'Estat és un enemic important. No solament té al seu abast els elements jurídics, que són els que està fent servir, sinó que disposa d'una gran capacitat d'escanyar-nos econòmicament i finançament. No sé si això s'ha pres en consideració, si hi ha hagut una preparació per afrontar mesures d'aquest tipus. En darrer terme, hi ha la capacitat d'actuació directa, repressiva. Allò que diu el Fernández Díaz de la Guàrdia Civil desfilant per la Diagonal fa riure. Al fons del meu pensament, però, no ho puc descartar, perquè hi ha un element de violència estructural que està incrustat en el pensament de les classes dirigents espanyoles. No menystenir vol dir tenir capacitat de resposta. ◀

“ L'Audiència Nacional ocupa el buit que deixa el Tribunal d'Ordre Públic amb una mateixa finalitat: que l'Estat disposi d'un organisme judicial especial, fora de la justícia ordinària ”

no es van exigir responsabilitats. La llei d'amnistia ho va acabar de consolidar amb un *oblidem tot el que ha passat*. La ideologia reaccionària nacionalista es va continuar transmetent perquè els organismes del poder judicial sempre han estat en mans d'aquest sector. Actualment, no podem parlar ni de lluny de cohesió ideològica dins la judicatura, però continua dominant aquest sector. Hi va haver una continuïtat natural i mai discutida.

Què canvia del Tribunal d'Ordre Públic (TOP) a l'Audiència Nacional (AN)?

El TOP es va liquidar amb un decret llei del 4 de gener de 1977. El mateix dia es crea l'AN. És obvi que l'AN ocupa el buit que deixa el TOP, amb condicions diferents però una mateixa finalitat: que l'Estat disposi d'un organisme judicial especial, que queda fora de la concepció de la justícia ordinària i permet, fàcilment, una instrumentalització política. L'AN va ocupar els mateixos locals, tenia el mateix personal administratiu i subaltern del TOP i pràcticament tots els jutges d'instrucció més significats de l'última etapa. Bermúdez de la Fuente, Mariscal de Gante o Gómez Chaparro es van convertir en els seus primers jutges d'instrucció.

Durant l'onada repressiva dels 90 al País Basc, vas conèixer bé l'Audiència Nacional.

En un principi, la sala actuava sota les primeres lleis antiterroristes, que no deixaven de ser molt concretes perquè es referien a activitats armades d'organitzacions que utilitzaven la violència. Òbviament, podríem discutir la conceptualització dels tipus delictius, sobretot el fet que se'ls apliqués una jurisdicció i un procediment especials, com la incomunicació del detingut sense assistència lletrada durant deu dies, que després es van convertir en cinc. Però, més tard, a finals dels 80, es produeix un gir que té un autor: Baltasar Garzón. Aquest jutge d'instrucció va aconseguir crear una jurisprudència i provocar uns canvis legislatius. Va crear tota una teoria i una doctrina del que és terrorisme, que consistia a dir que ETA continuava l'activitat armada, però, alhora, s'ocultava com un talp en la vida social basca: es transformava en activitats culturals, econòmiques, solidàries, mediàtiques o polítiques. La teoria de Garzón es converteix en una arma de criminalització del moviment polític independentista basc en totes les seves expressions, inclús les pacífistes o de desobediència passiva. Ho hem combatut, però no ho hem resolt. Ara, el món difús i ampli del terrorisme ha anat adquirint unes dimensions tan grans que torna a incorporar manifestacions, reunions o propaganda.

Després de tants anys d'experiència, com definiries el dret?

El dret és una forma d'organització social absolutament necessària i universal. Segons el tipus de societat, pot ser una cosa o el seu contrari. En una societat de classes, on hi ha dominants i subalterns, és la forma estructural que pren aquesta dominació en termes jurídics. La legislació la fan els que tenen el poder, segons els seus interessos i principis de classe. Però el dret s'ha d'expressar en termes generals, ha de valdre per a tothom, i la seva expressió general permet utilitzar-lo en contra del poder. A partir del moment que diu *tu no robaràs ni estaràs*, des de la teva insignificança, pots denunciar i et pots defensar. No obstant això, quan diuen *no robaràs*, estan pensant en qui roba gallines. A la pràctica, el Codi Penal s'aplica bàsicament sobre el que roba gallines o el que fa venda ambulants als espais públics. ◀

El món cooperatiu para la taula

El rebuig al model de restauració mercantil és l'element vertebrador d'un nou projecte, la Xarxa de Restauració i Cultura Cooperativa (XAREC). Una iniciativa creada pels bars i restaurants cooperatius dels Països Catalans i gestionada per les seves treballadores

Joan Ballart
@JoanBallart23

La xarxa dóna més força a les seves integrants a l'hora de negociar amb les empreses proveïdores, afavoreix l'intercanvi d'experiències i dóna oportunitats de formació

Aquest projecte també serveix per donar una empenta a les petites productores cooperatives que tenen la viabilitat econòmica a la corda fluixa

Els orígens de la Xarxa de Restauració i Cultura Cooperativa (XAREC), els hem de buscar l'any 2013, quan diversos actors del món de la restauració cooperativa van plantejar la necessitat de fer front a les dificultats que es presenten a l'hora de posar en marxa un projecte d'aquestes característiques. Els primers passos es van començar a fer ja fa temps. L'estiu passat, prop de 80 treballadores de diferents locals d'arreu dels Països Catalans es van reunir en assemblea per constituir la xarxa de manera oficial. Van decidir-ne el nom, van establir-ne el reglament, van definir-ne l'organització i van concretar els elements que podien començar a treballar. D'aquesta manera, va quedar fundada la XAREC: una xarxa de 21 locals, entre els quals hi ha bars, restaurants i fins i tot una sala de concerts.

Avantatges

Però, a efectes pràctics, de què serveix que una sèrie de bars i restaurants d'arrel cooperativa s'enxarxin? Per començar, un dels beneficis que en treuen les persones que en són membres és la visibilització. Com que són negocis petits, molts d'ells vinculats a ateneus o casals, resulta complicat saber que existeixen si no formes part del territori on estan assentats. Gràcies a la XAREC, els locals s'anuncien entre ells i també a través de les vies de comunicació comunes.

En segon lloc, formar part de la XAREC afecta favorablement el tracte amb les proveïdores. Com? Doncs, posem per cas que un petit restaurant cooperatiu ha de negociar el preu d'una comanda

amb una gran empresa proveïdora de patates fregides. Com a petit negoci, la capacitat d'acordar unes condicions favorables és molt limitada, per no dir inexistent. Ara bé, si el nostre petit restaurant fos un d'aquests 21 locals que formen part de la xarxa, podríem negociar amb aquesta i d'altres proveïdores de manera conjunta per aconseguir un preu més ajustat.

La XAREC també serveix perquè el personal de les diferents iniciatives comparteixi i acumuli experiències, mitjançant la posada en comú dels projectes o a partir dels cursos que contracta l'associació. I els beneficis no solament són pels restaurants. D'una banda, la iniciativa serveix per donar una empenta a les petites productores cooperatives que tenen la viabilitat econòmica a la corda fluixa. D'altra banda, té efectes sobre la clientela que freqüenta els establiments. El primer i més clar està lligat a l'oferta culinària que podem trobar als diversos locals de la xarxa, ja que hi predominen les matèries primeres ecològiques i biològiques. Actualment, la gastronomia més avantgardista sembla haver-se apropiat d'aquests productes. Però la cuina que en fan a restaurants com El Mirallet de Granollers, per exemple, té un preu molt més assequible. I és que tots els locals de la xarxa, en bona mesura gràcies a la possibilitat de negociar en conjunt amb les empreses proveïdores, es poden dirigir a clienteles amb poders adquisitius diversos.

Finalment, cal tenir en compte els efectes que pot tenir la xarxa sobre altres projectes. Com diu l'Eudald, del restaurant Can Capablanca de Sabadell: "La XAREC és una aposta transformadora. Si serveix perquè altres projectes del país vegin en el model cooperatiu i en l'economia social un model per construir llocs de treball, doncs perfecte". En aquesta línia, pot engrescar

Un dels espais integrats a la xarxa, Kop de Mà, situat al barri de Sants / VÍCTOR SERRI

altres sectors professionals a desenvolupar xarxes de cooperació especialitzades basades en l'economia solidària.

Qui en forma part?

Actualment, 21 locals formen part de la XAREC. Alguns dels impulsors inicials són el Cafè del Centre (Caldes de Montbui), Can Capablanca (Sabadell), el Velòdrom (Sabadell), el Cafè de Mar (Mataró), o La Barricona (Ripoll). Tots ells tenen les seves particularitats pròpies a l'hora d'organitzar-se, de treballar o d'encarregar productes. Tanmateix, comparteixen una sèrie de punts que poden servir per definir de manera esquemàtica què és una iniciativa de restauració cooperativa. Per començar, la gestió queda repartida entre les empleades i les decisions es prenen de manera assembleària. També hi ha una aposta clara pel producte de proximitat, ecològic i de consum responsable. Quan es planteja un canvi del paradigma de les relacions laborals, aquest es tradueix, per exemple, en l'adaptació de l'horari a les necessitats de la treballadora o en el salari per hora únic.

Aquests i altres aspectes són els que tenen en compte els membres de la XAREC a l'hora de considerar noves incorporacions. El procés d'adhesió es fa a través d'una de les comissions o *cuines*, tal com les anomenen les seves integrants. La comissió d'acollida s'encarrega de conèixer el funcionament del local que vol formar part de l'associació per concloure si es troba dins el marc de l'economia social i solidària. Se segueixen els criteris delimitats per la iniciativa Pam a Pam. A continuació, es transmet la informació a la comissió permanent de la xarxa, que ha de prendre una decisió final. Si el col·lectiu accepta l'adhesió del nou local, aquest tan sols haurà d'abonar una quota i les seves empleades ja podran assistir a les assemblees de la xarxa i formar part d'alguna de les seves comissions.

La xarxa integra la cultura i la restauració a tots i cadascun dels establiments que formen part de la iniciativa. Des del taller de cuina de La Clau (Sant Celoni) fins a les xerrades del Bar Terra (Benimaclet), passant pel tast de gintònics de la taverna La Menuda (Cerdanyola) o els concerts de la sala Koitton Club (Barcelona). ◀

Tots els locals tenen les seves particularitats organitzatives, però comparteixen una sèrie de punts que poden definir què és una iniciativa de restauració cooperativa

La gestió queda repartida entre les empleades i les decisions es prenen assembleàriament. També hi ha una aposta pel producte de proximitat, ecològic i de consum responsable

Presentació en societat a la FESC 2015

Un dels espais on s'ha presentat la XAREC ha estat la darrera edició de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), celebrada el 24 i el 25 d'octubre passats. Durant aquells dies, diversos bars i restaurants de la XAREC van col·laborar conjuntament per tirar endavant el servei de restauració de la fira. A l'edició anterior de la FESC, ja s'havia fet la provatura de posar aquesta tasca en mans de tres projectes que avui formen part de la xarxa. Enguany, però, l'aventura es presentava més complicada, ja que eren onze col·lectius treballant conjuntament. No obstant això, l'experiment va ser tot un èxit organitzatiu i de treball intercooperatiu entre les participants.

En definitiva, podem dir que la XAREC, més enllà de totes les oportunitats que brinda tant a les persones que en formen part com a les que no, és un exemple més que les coses es poden fer d'una altra manera. Hem d'entendre que, com diu Giuseppe del bar Terra de Benimaclet, "el de la restauració ha estat un sector tradicionalment explotador amb les persones i amb el territori i això només ho podem canviar si totes anem cap a quelcom comú". Així doncs, la restauració ha d'avançar cap a un nou estadi on el treball cooperatiu, la solidaritat, la sostenibilitat, l'ecologisme i la cultura no només hi tinguin cabuda, sinó que siguin indispensables.

Can Capablanca, també part de la XAREC, ubicat a Sabadell / DAVID MOYA

A la sala d'espera o sobre la rabiosa actualitat

A la intempèrie, no sé què m'espera. Aquí, en canvi, tot està previst. Han omplert el buit amb tantes mercaderies que el buit ha desaparegut

'Canvi', 'regeneració' o 'democràcia' són paraules conegudes, per això la seva repetició ens tranquil·litza. Potser són contes perquè ens pugui entrar la son

Santiago López Petit
Filòsof

No sé què esperem, ja que aquí dins mai no passa res. Admeto, però, que la sala d'espera és molt més còmoda que la sinistra caverna platònica. No estem subjectes amb cadenes i els llums de neó, sempre encesos, il·luminen un espai acollidor. Les parets de color blanc, que ens protegeixen de l'inesperat, brillen. A més, el menú que podem comprar és molt més variat. Ara, ja no hi ha queixes a causa de la seva mala qualitat. Si t'ho pots pagar, se t'ofereix un món d'oportunitats.

La servitud voluntària s'assenta en la producció d'individus consumidors i narcisistes, però alhora volàtils i inconstants. Clients de si mateixos. És el triomf de l'autonomia del jo, del 'lliure' autocontrol.

El fil musical que m'acompanya contínuament, dia i nit, em recorda que sóc lliure de fer el que vulgui amb la meua vida. Que la meua vida està a les meves mans. Si fracasso, jo sóc el culpable. Si tinc èxit, només jo sóc el guanyador. Quan sento aquesta proclama de llibertat, entenc perfectament perquè no desitjo sortir fora de la sala d'espera. A la intempèrie, no sé què m'espera. Aquí, en canvi, tot està previst. Han omplert el buit amb tantes mercaderies que el buit ha desaparegut. Rego amb mel les cullerades de solitud que m'empasso.

La normalitat no és un estat de coses. És l'efecte d'un verb (retornar, tornar...). La vida quotidiana retorna a la seva normalitat. La seva? La normalitat teixida així es configura com un espai de possibles. L'opció que posaria en dubte el mateix espai de possibles està prohibida.

Durant els períodes electorals, el fil musical augmenta de volum. Llavors, ens adonem que es tracta d'una estranya música feta de paraules. *Canvi, regeneració o democràcia*

són paraules conegudes i ja una mica nostres. Per això la seva repetició ens tranquil·litza. Com el nen petit tancat a l'interior d'una habitació fosca que, en cantussejar, aconsegueix allunyar la por. Potser són contes perquè ens pugui entrar la son. Tant se val! Tinc la necessitat de creure en el que em diuen. Tinc esperança en ells. A més, em costaria molt abandonar aquesta sala. A vegades, sento veus d'auxili que vénen de fora, cops contra la porta. Prefereixo no mirar.

Seria un error creure que l'electoralisme és sinònim de pur espectacle. Els períodes electorals serveixen per definir el sentit comú, és a dir, per (re)establir els límits del que pot ser pensat, experimentat i viscut. El sistema polític imposa el codi govern/oposició. El que surt fora d'ell, simplement no existeix: és soroll criminalitzable.

Avui, han programat un combat de boxa entre dos púgils amb molt de futur. El *Coletas* (68 kg) i el *Fachilla* (80 kg). Segur que m'ho passaré molt bé. Demà, han promès un documental que es titula *Viatge a Ítaca. Cap a un nou país*. Sincerament, no tinc temps per preguntar-me què faig ficat durant tant de temps en aquesta sala d'espera. Hi ha tantes activitats preparades per a nosaltres! La setmana que ve, fins i tot ens deixaran canviar de nom diversos carrers. I també podrem treure l'estàtua del cap d'Estat.

El poder ja no necessita transformar la força en dret i l'obediència en deure, en té prou amb entretenir-nos. Aquest és el format natural i únic de tota experiència. L'entreteniment expulsa el conflicte i amaga el camp de guerra que subsisteix sota l'espai de possibles.

Les paraules de canvi i esperança animen. Si hi ha vida, hi ha esperança. El que és democràtic és una tertúlia composta per tertulians. És cert que aquesta conversa interminable s'introdueix lentament a les esquerdes de les parets. Perdó: a les circumvolucions del cervell, volia dir. "Cadascú té la seva opinió": l'essència del que és democràtic és aquesta, oi? Per

/ MANUEL CLAVERO

això, la votació a mà alçada està prohibida i ha de ser sempre secreta. El vot secret, ben amagat dels altres, respecta completament el que som: vides privades. Les males llengües afirmen que aquestes votacions mai no canviaran res perquè sempre seran un reflex de la por, de la por que només el fet d'estar junts pot desfer. No ho entenc ni m'importa.

El que és democràtic fa una operació política de distracció. Assenyala falsos enemics, decideix quins són els nostres problemes, impedeix abordar les qüestions essencials. En la conversa democràtica, no existeix la possibilitat de prendre la paraula. Només es pot parlar, és a dir, opinar indefinidament.

A vegades, arriben notícies del subsòl que sacsegen la tranquil·litat regnant a la sala d'espera. Llavors, els mercats tremolen, es desapareixen les alarmes, els xantatges perforen els timpans. La veritat és que no passa molt sovint, perquè hi ha finestres dobles instal·lades. A més, com que no volen que ens acostem a elles, mai no sabem exactament què passa a fora. Un dia, recordo perfectament quan va ser, em vaig cansar d'esperar. Més exactament, em vaig preguntar què esperava assegut en aquella sala. No vaig gosar preguntar-me el perquè, tan sols el què. Ho reconec. I, tanmateix, va ser aleshores quan vaig recordar que, fa molts anys, jo no estava en una sala d'espera, sinó en un vagó del metro. Un vagó del metro que vam convertir en una festa quan hi vam entrar amb els carros plens de menjar, provinents d'un supermercat que havíem assaltat prèviament. Un vagó de metro que, segurament, no duia enlloc, però dins el qual ballava el ritme de la vida. Érem forts i valents. No devíem favors a ningú. Un cop recobrada la independència, vaig poder treure el cap per uns instants i advertir que havien aconseguit alçar una posició en el camp de guerra. També vaig sentir el ressò d'un crit de ràbia digna: a Palestina, l'arma dels oprimits és un ganivet; la nostra violència és existir.

Grècia va dir 'no' en un referèndum, tot i que, finalment, la UE va imposar el 'sí'. Quant cinisme hi cap, en una organització,

per continuar anomenant-se Podem? Aliances, confluències, sigles... De quines forces veritablement reals estem parlant? De quin contrapoder són portadores? Al Parlament, després de proclamar la República catalana, el primer acte dels protagonistes va ser fer-se un 'selfie'.

A la sala d'espera, fa pudor de mort. Antigues amigues volen netejar les clavegueres i han decidit col·laborar amb els guardians. Ara són els nostres els que ens criden a participar. Oblideu els actes heroics perquè la política es fa amb el dia a dia. A més, recordeu que sempre vam ser pocs i molt infantils. En alguns moments, vam creure que érem el melic de la ciutat. Vam ser uns il·lusos. Sempre és millor fer alguna cosa que no pas no fer res. Cal ser responsables. Hem de simplificar el llenguatge per poder arribar a la gent. Per solucionar els problemes de la gent. Una pregunta, si us plau: qui és la gent? Assaltarem les institucions perquè hi entri aire fresc. Compte, això és intocable! Compte, els contractes ja han estat signats i rescindir-los és impossible! On és allò possible que esperàvem trobar? La policia és un poder fàctic. El port, per on entra la droga en direcció a mitja Europa, ni mirar-lo. La nostra meta és simple: de canviar la ciutat per canviar la vida, hem de passar a canviar la imatge de la ciutat per canviar la idea que la gent es fa de la seva vida. Serà un petit pas. És un parany. Tot gran viatge comença amb un petit pas inicial. Defensar el desenvolupament econòmic és progressista, ja que impulsa el desenvolupament econòmic. Per què amagueu que, actualment, la vida i el capitalisme són incompatibles? Tot possibilisme, per guanyar, ha d'enganyar i, llavors, necessàriament, perd perquè deixa de ser veraç. Al final, només us quedarà gestionar la decepció. El temps no pot aquietar l'espera perquè ja no queda temps.

Hi ha una pregunta que no es pot plantejar mai a la sala d'espera perquè és ridiculitzada continuament. Aquesta pregunta, però, és l'única pregunta veritablement important avui: com sortim del capitalisme? »

Quant cinisme hi cap, en una organització, per continuar anomenant-se Podem? Aliances, confluències, sigles... De quines forces reals estem parlant?

Tot possibilisme, per guanyar, ha d'enganyar i, llavors, necessàriament, perd perquè deixa de ser veraç. Al final, només us quedarà gestionar la decepció

22-23

Les lluites internes i una situació econòmica de risc desgasten la dictadura que governa Egipte

24

Diverses faccions de la dreta capitalitzen les protestes anticorruptió a Romania

Quan s'oblidaren de regatejar al mercat

Mesos després dels atemptats de l'estiu a Tunísia, l'ombra dels atacs gihadistes amenaça de provocar una escissió social

Sandra Vicente / Gabriel Ubieta
@Sandra_ViBa / @gabrielubieto
Tunis (Tunísia)

Quatre anys després de l'esclat de la revolució tunisiana, els tancs continuen a l'avinguda Bourguiba, el centre neuràlgic de la capital de Tunísia. Els carrers que, després de la immolació de Mohamed Bouazizi, es van omplir fins a provocar la fugida del dictador Ben Ali ara romanen tranquils. Els gessamins, símbol de la insurrecció popular, ja no decoren els canons de ferro: el més semblant a una flor és el filferro que arrela al voltant d'icones de poder com la seu del Ministeri de l'Interior o l'ambaixada francesa.

Ja no impera el toc de queda, però les úniques reunions es produeixen als cafès, lluny de les rotllanes improvisades als carrers. Aquelles concentracions van impedir que s'afermés un continuïsmes que, durant els mesos posteriors a la caiguda de Ben Ali, amenaçava d'esmoreir l'impuls popular per canviar-ho tot sense que canviés res. Ara, les qüestions públiques ja no es debaten en públic. Les preguntes de les periodistes només aconsegueixen evasives. Ahmed, treballador de l'alberg La Jeunesse, n'explica les raons: "Evitem parlar de política perquè genera discrepàncies. Després de la caiguda de Ben Ali no parlàvem d'altra cosa, però ara estem fatigats de la tensió que s'acaba generant".

La llibertat d'expressió que va guanyar la població de Tunísia ha comportat la visibilització i verbalització de conflictes que romanien latents sota la dictadura. Una de les característiques del govern de Ben Ali va ser la dura intransigència amb els moviments polítics i culturals de l'islam, fins a arribar a executar i expatriar algunes de les persones que els integraven i dirigien. Ara, les poblades barbes i els burques passen pels carrers del país. Al principi, el seu retorn era vist com un signe d'alliberament; ara genera recels entre el veïnat. "El filferro col·locat a l'avinguda Bourguiba des dels atemptats d'aquest estiu amenaça de dividir-nos. Els laics o els menys creients comencen a associar els més practicants amb l'enemic gihadista", reflexiona Ahmed. La por als atemptats comporta un efecte més perillós a llarg termini: la divisió de la societat tunisiana.

Un país a l'espera de visitants

A l'olor d'espècies, l'enrenou i l'aglomeració de colors, mercaderies i persones que caracteritzen un soc -els mercats àrabs-, li falta un ingredient: el turisme. Un dels efectes dels atemptats del Museu del Bardo -on van morir 21 persones estrangeres i quatre tunisians- i la platja de Soussa -amb 38 estrangeres i el terrorista com a víctimes mortals- ha estat la disminució de les xifres de visitants. Sembla que els comerciants no recorden com abordar les visitants i, per contra, les interpel·len per canviar les monedes d'euro que van aconseguir fa pocs mesos, ja que el banc no les accepta.

Abans, el regateig incessant aportava color als ja policromàtics socs. El sector comercial gaudia d'aquestes transac-

Un nen que treballa a una de les parades del soc de Tunis / SANDRA VICENTE

cions, que eren com una representació de carrer als ulls del turisme. Ara és una simple rutina i, de vegades, fins i tot ni això. La reducció del nombre de turistes va aparellada a la de l'ànim de la gent. No es tracta només de la figura de la turista, sinó de tot el que comporta: la xacra dels atemptats ha deixat mala imatge a un país que, ara, en pateix les conseqüències, morals i econòmiques. I això s'aprecia simplement passejant pels carrers de qualsevol ciutat, on els esquelets a mig cobrir de multitud d'edificis mostren els signes d'una recuperació econòmica que es va quedar a mig fer.

La recuperació avortada

Recorrent la medina de Tunis de la mà de Sallah, restaurador de la que fou la residència del sultà, es viu el descens dels ingressos provinents del turisme: "No hi ha diners per a les obres d'aquesta casa; així doncs, ara, la meua feina es redueix a vigilar l'edifici". El turisme aporta el 6% del PIB nacional i és el segon sector en importància en un país que, fins fa uns mesos, es venia com a exemple de transició democràtica després de la primavera àrab. El mes de setembre de 2015 va ser el pitjor del sector dels últims deu anys,

La llibertat d'expressió que va guanyar la població ha comportat la visibilització i la verbalització de conflictes latents sota la dictadura

Al principi, el retorn de les barbes poblades i els burques era vist com un signe d'alliberament; ara genera recels entre el veïnat

Uns joves pesquen amb una barca al port de Bizerta / S. V.

pitjor fins i tot que el setembre del revolucionari 2010. Si ho comparem amb els números de 2014, els ingressos del mes van caure un 41,5% i van passar d'uns 173,7 milions d'euros (381,6 milions de dinars tunisians) a 101,5 milions d'euros (223,3 milions de dinars tunisians), segons dades del Ministeri de Turisme.

Aquest estiu tunisià, recordat pels atemptats del Museu del Bardo i la platja de Soussa, sembla haver trencat una tendència de recuperació pel que fa als ingressos per turisme des de la revolució. Amb una mitjana de creixement del 3% des de 2010, l'any 2014 els ingressos havien augmentat un 10,7% respecte al 2013. Aquest descens està clarament vinculat als atemptats, ja que, fins avui, els objectius han estat únicament visitants d'origen occidental. "Des de llavors, gairebé només vénen turistes algerians", assegura Sallah.

En el context actual de crisi econòmica, Tunísia continua depenent d'explotar les platges paradisiàques, el clima i la cultura local. Això fa que, últimament, es destil·li un missatge contradictori: el govern continua cridant el turisme, assegurant que ja no hi ha perill, però el model turístic busca canviar per aïllar les visitants de l'entorn no turístic.

La centenària casba de Kairouan n'és un exemple. Els alts murs que envolten la que segles enrere va ser la fortalesa del governant, típica de tota ciutat magrebina, alberguen un luxós hotel de cinc estrelles. No es veuen turistes pels carrers, però, un cop franquejades les portes de l'establiment, custodiades per dos agents de seguretat privada armats amb metralladores, l'hotel és ple. No hi ha necessitat de sortir. Davant, hi ha la gran mesquita de la que és la quarta ciutat sagrada de l'islam.

No és pas un fenomen aïllat. Davant les aigües cristal·lines de la costa d'Amílcar, al nord de Tunis, Bechir treballa com a cuiner en un restaurant italià de la capital. Alerta que l'estampa que es contempla a la platja, plena d'infants gaudint del mar i famílies assegudes a la sorra, aviat desapareixerà: "Una empresa hotelera ha comprat el terreny i aquesta platja serà d'accés únic pels clients".

L'exèrcit, present als carrers

A Bizerta, la ciutat més antiga del país, es dona una situació similar segons Hamal, un policia. Conversant amb ell pels

El mes de setembre de 2015 va ser el pitjor del sector turístic des de fa una dècada. Els ingressos van caure un 41,5% respecte a l'any anterior

Diversos espais es transformen: passen a ser custodiats per agents de seguretat privada i accessibles només per a visitants

carrers d'aquesta antiga població, la presència militar es fa palesa: "Al principi, percebíem l'exèrcit com un aliat, però ara no entenem el perquè de la seva presència ni el motiu que hi hagi tantes patrulles als carrers". Durant el procés revolucionari, l'exèrcit es va guanyar el favor del poble, ja que va desobeir les ordres de Ben Ali de reprimir les protestes obrint foc. "En un estat democràtic, no hauríem de normalitzar la presència de l'exèrcit als carrers. De cara a l'opinió internacional, queda molt bé com a protecció davant les amenaces terroristes, però a la població tunisiana ens crea inseguretat".

Deixant enrere la imponent casba de Kairouan, de camí per agafar un *louage* -cotxe compartit que utilitza la població tunisiana per desplaçar-se-, un vianant aborda els periodistes. "Estic molt content de veure-us aquí", exclama amb un somriure d'orella a orella. "Aquest país, ara, com el 2011, necessita gent valenta. I vosaltres ho sou per no cedir davant el missatge de la por que cau sobre Tunísia", diu Adbul, un professor de primària que passa la cinquantena i es dirigeix a nosaltres en anglès.

Adbul explica que s'esforça a parlar aquest idioma per poder dialogar amb la gent estrangera. Assegura que l'esperança l'emplena cada vegada que veu un turista pel carrer: "No és pel turista en si, sinó pel que comporta: normalitat. Estem necessitats d'això", confessa. La tensió permanent que produeixen els filferros, els militars i els missatges d'alarma, mencionada en diverses converses, els provoca "por de perdre la democràcia". "Com un sol home (el terrorista), amb la influència del missatge de la por dels governs occidentals, pot fer flaquejar la llibertat que hem guanyat amb la sang de tot un poble?", es pregunta.

Adbul comença a emocionar-se i el destorba l'anglès quan recorda els germans i les germanes que va perdre durant la revolució. Quan se li humitegen els ulls, passa al francès, disculpant-se: "No som un país ric de butxaca, però sí de ment. L'única cosa que ensenyó als meus alumnes és la mateixa que als meus fills: l'integrisme religiós i la dictadura dels diners són els nostres veritables enemics, no les persones. L'únic que és nostre de debò és la llibertat i hem de defensar-la amb la vida". Pot ser que, al mercat, ja no recordin com regatejar, però hi ha determinades idees que no es poden oblidar ◀

Un dels militars que custodien els punts turístics fent una becaina a les runes de les terres romanes de Cartago / S. V.

Creixen les fisures al règim d'Al-Sisi

Les lluites internes i una situació econòmica de risc desgasten la dictadura que governa Egipte i manté una severa repressió contra la dissidència

Marc Almodóvar
@egiptebarricada

El president va atacar els mitjans de comunicació en un llarg discurs televisiu, fet que va generar una onada de crítiques velades a la seva figura fins ara inèdita

Després d'unes riudes, disset membres dels Germans Musulmans van ser acusats d'intentar provocar el caos rebentant i bloquejant els desaigues de la ciutat

La culpa de la pluja és dels Germans Musulmans. O, si més no, de les inundacions i riudes que les darreres setmanes han afectat el nord d'Egipte i han provocat la mort de divuit persones i ferides a 29 més. Eren les segones riudes en menys de quinze dies. Les primeres ja havien causat, en tan sols mitja hora de pluja, sis víctimes mortals, el col·lapse total d'Alexandria -la segona ciutat del país- i la consegüent indignació de la població local.

Però, si la pluja és una càrrega, res com un boc expiatori per treure's l'aigua de sobre. El Ministeri de l'Interior, a través d'un videocomunicat oficial, va anunciar que havia trobat els responsables del desastre. Com no podia ser d'una altra manera, ni més ni menys que disset membres dels Germans Musulmans van ser acusats d'intentar provocar el caos i "crear una situació de descontent massiu en contra del règim" rebentant i bloquejant els desaigues de la ciutat.

A la cerca de culpables

Unes setmanes abans, havia passat quelcom similar amb l'economia del país, que també feia aigües. La lliura s'havia devaluat 20 cèntims respecte al dòlar en només dos dies, una amenaça d'inflació. Qui n'era el responsable? El 22 d'octubre, la policia va arrestar el magnat Hassan Malek, molt proper als Germans Musulmans: se l'acusava de ser el culpable de la citada devaluació a través d'un pla terrorista elaborat per rebentar l'economia egípcia. L'home, deien, acumulava bitllets en un pis franc per provocar la caiguda de la lliura. Res més lluny de la realitat. El mateix governador del Banc Central havia dimitit dos dies abans queixant-se de les polítiques econòmiques del govern. El

general Al-Sisi havia forçat la devaluació de la lliura, previ pacte amb el Banc Mundial, a les portes de les eleccions legislatives.

La veritat és que les inundacions, físiques o polítiques, de les darreres setmanes han sacsejat amb força el règim. Com va fer el terrible accident aeri de l'Airbus A-321 amb 214 passatgers russos sobre el Sinai de finals d'octubre. Tots els indicis apunten a un error de seguretat que hauria permès introduir una bomba reivindicada per grups takfiristes vinculats a Estat Islàmic. L'accident va provocar la fugida històrica dels pocs turistes que encara quedaven al país. I també ha comportat el primer refredament de les relacions entre el Caire i Moscou, que darrerament s'havia convertit en el principal valedor del règim militar.

El règim fricciona amb els mitjans de comunicació

Amb motiu del minut de silenci per les víctimes de l'atemptat, Al-Sisi es va adreçar a la ciutadania en un llarg discurs televisat i va atacar els mitjans de comunicació que l'havien criticat lleument per la seva gestió de les crisis. Lluny de calmar el panorama, les paraules del militar van generar una onada fins ara inèdita de crítiques velades a la seva figura, fins aquell moment intocable pels grans mitjans de comunicació. Presentadors com Khaled Salah o Amr Aadeeb, que li eren fidels, van començar a mostrar-se crítics i obrien la porta de la dissidència d'uns mitjans fins ara hermètics.

Davant les crítiques, el règim ha optat per mantenir-se rígid. A la televisió pública, Ezza Elhenawi va demanar fermesa

Les nostres victòries també són teves

ecologistes en acció

...associa't

www.ecologistasenaccion.org

 AMB TU PODEM FER MOLT MÉS

Alguns cotxes van ser arrossegats per les inundacions al barri de Rushdi (Alexandria) el 25 d'octubre de 2015

L'accident aeri del Sinai també ha desgastat el règim

davant la corrupció al president. Aquestes paraules van costar el càrrec a la presentadora, després de les queixes dels sectors partidaris del general i que el president del canal públic considerés que Elhenawi havia sortit del guió. L'endemà, la justícia va ordenar l'arrest dels fundadors d'un dels primers diaris lliures creats durant l'era Mubàrak, *Al-Masry Al-youm*, i va congelar les seves propietats. El mitjà, originalment proper al fill de Mubàrak i actualment afí als serveis secrets militars, va decidir automàticament suspendre les columnes diàries de Gamal el-Gaml, que feia dies que escrivia una sèrie crítica amb el règim d'Al-Sisi. La *rumorologia* vinculava totes dues accions i, de fet, l'editor en cap del diari va reconèixer que estava reorganitzant la seva relació amb les institucions de l'Estat.

Un altre fet va provocar una onada d'indignació sense massa precedents en l'etapa actual: la recent detenció del periodista i defensor dels drets humans Hossam Bahgat durant dos dies. El 8 de novembre, la fiscalia militar el va detenir i interrogar arran d'un article publicat tres setmanes abans al mitjà electrònic *Madamasr*. L'article en qüestió relatava la suposada detenció d'una cèdula de 26 oficials militars conxorxats amb la confraria dels Germans Musulmans per fer un cop d'Estat. Acusat de "difondre deliberadament informació falsa que erosiona els interessos nacionals", la detenció de Bahgat, fundador d'EIPR, una de les organitzacions en defensa dels drets humans pioneres del país, va estendre la indignació arreu del país. Fins i tot el secretari general de les Nacions Unides, Ban Ki-moon, va emetre un comunicat en què mostrava la seva preocupació per la detenció. La pressió popular va forçar que l'arrest, que s'havia aprovat que fos de quatre dies, no durés ni la meitat del previst.

Els darrers esdeveniments demostren les lluites soterrades entre les diverses famílies del règim i els esforços del sector d'intel·ligència de la cúpula militar, representat pel general Al-Sisi, de reprendre el control de la situació. En canvi, l'empresariat veu amb ràbia com el país és incapaç de revertir la situació econòmica, de sortir del llinard del col·lapse en què es troba des de fa quatre anys. El deute extern es troba als nivells de fa 25 anys, la moneda segueix en caiguda lliure i el Banc Central pateix de manca de liquiditat, sobretot des que les injeccions del Golf han disminuït arran de la crisi del preu del petroli i del tebi distanciament entre Egipte i l'Aràbia Saudita, ara més centrada en les crisis iemenita i siriana. S'ha de reconèixer que la solució dels

mandataris no es caracteritza per la seva originalitat: Egipte ha iniciat negociacions per un préstec de 5.500 milions de dòlars amb l'FMI i un de 3.000 més amb el Banc Mundial.

La transició, en perill

La ciutadania ha donat l'esquena al circ electoral provocant un fracàs estrepitos de les eleccions legislatives i posant en entredit el full de ruta de la transició. Això tampoc pot amagar l'intent fallit de lluita electoral entre les famílies del règim. La participació oficial d'aquesta primera ronda d'unes votacions que s'allargaran fins a finals d'any es va situar en el 26,1%, malgrat que alguns informes parlen d'una xifra propera al 8%. Resultaria una evidència de l'esgotament popular davant una campanya marcada per la manca total de propostes i l'absència de confrontacions ideològiques. De les sis llistes presentades, quatre estan liderades per figures militars. La principal candidatura és la de Per Amor a Egipte, liderada per Sameh Seif el-Yazal, antic cap d'intel·ligència militar.

La indiferència davant un parlament amb competències encara no massa definides és general. I aquest estat d'ànim pot permetre que el règim reverteixi el caràcter lleugerament parlamentari de la constitució aprovada fa un any i mig, substituïnt-la per un model presidencialista que doni plens poders a Al-Sisi. L'oposició, absent de l'escenari públic i sobretot polític, avui dia està incapacitada per capitalitzar els fracassos institucionals.

Marcat per unes lluites internes cada cop menys velades i per una situació econòmica de risc, el govern es continua sustentant externament gràcies al suport internacional, enarborant la bandera de ser el garant de la lluita contra l'anomenat terrorisme islamista. Res més lluny de la realitat: més enllà dels dubtes sobre l'origen dels actuals atacs al país, és evident que el que abans eren accions localitzades ara resulten ser molt més nombroses i esteses. Internament, el règim se sustenta en una repressió ferotge. Des del cop d'estat contra l'islamista Mohamed Mursi, dut a terme l'estiu de 2013, almenys 3.000 persones han perdut la vida i 40.000 han esdevingut preses de consciència a les presons egípcies. Fa unes setmanes, el president de l'Agència Oficial de Notícies d'Egipte no tenia problemes a afirmar que, si fos per ell, "mataria un milió d'egipcis perquè els 90 milions restants visquessin". ◀

Diverses famílies del règim mantenen lluites soterrades, però el sector d'intel·ligència de la cúpula militar, representat per Al-Sisi, vol reprendre el control de la situació

La indiferència general pot permetre que el govern reverteixi el caràcter lleugerament parlamentari de la constitució substituïnt-la per un model presidencialista

La corrupció mata a Romania

Un incendi en un club de concerts de Bucarest, amb el resultat de 45 persones mortes, desferma una nova onada de protestes ciutadanes capitalitzades per la dreta

Àlex Amaya
@AlexAmayaQuer
Cluj-Napoca (Romania)

El 30 d'octubre passat, el grup musical romanès Goodbye to Gravity va fer un concert a la sala Colectiv de Bucarest per presentar el seu nou disc. Per complementar l'actuació, una empresa de pirotècnia va utilitzar il·legalment focs d'artifici i bengales, una de les quals va provocar un incendi que no va trigar a propagar-se per les parets del local, ja que el material utilitzat com a aïllament acústic era de mala qualitat.

Situada al subsòl d'una antiga fàbrica de calçat i sense sortides d'emergència suficients, la sala Colectiv es va convertir en una trampa per a les persones que intentaven escapar de les flames. 45 d'elles hi van perdre la vida i gairebé dos centenars més van patir ferides, un balanç que encara pot empitjorar. Els dos guitarristes del grup van morir. També una treballadora del local, mare de cinc fills, a qui no s'havia ofert contracte laboral i a qui les autoritats locals havien negat l'accés a un habitatge social. Tot i que el Colectiv havia estat inspeccionat recentment, només havia rebut una dèbil advertència per part de les autoritats.

El 3 de novembre, pocs dies després de la tragèdia, van començar les protestes. Una multitud va sortir al carrer a Bucarest i a les principals ciutats del país. Les manifestants demanaven la dimissió de l'alcalde del sector 4 de la capital i la d'altres alts càrrecs locals: els acusaven de corrupció per haver permès el funcionament del local malgrat les seves evidents mancances pel que fa a la seguretat.

Les exigències de responsabilitats inclouen el ministre de l'Interior i el primer ministre, el socialdemòcrata Victor Ponta. El dia 5, Ponta va dimitir després de constatar que havia perdut el suport del seu propi partit. L'alcalde va ser arrestat juntament amb tres funcionaris i els propietaris del local. Les manifestacions, però, van continuar, acompanyant i condicionant una crisi política que probablement obrirà les portes a unes eleccions anticipades.

Un cicle de protestes periòdiques

La població romanesa ha sortit al carrer en diverses ocasions els últims anys. El febrer de 2012, es va manifestar contra la privatització del servei nacional d'urgències mèdiques i va forçar la dimissió del primer ministre d'aquell moment, Emil Boc. El setembre de 2013, es va revoltar contra un projecte d'explotació minera amb cianur i, el novembre de 2014, durant l'elecció presidencial, ho va fer contra les dificultats imposades a la ciutadania emigrada per exercir el dret de vot.

Dos elements uneixen totes aquestes protestes: el primer és que la població romanesa reacciona iradament i amb perseverança davant allò que percep com un abús de les autoritats. El segon element és l'absència de plataformes unitàries que dotin les mobilitzacions de contingut. Això explica el seu caràcter improvisat i permeable i el

Màscares d'Anonymus a una manifestació contra la corrupció celebrada després de la tragèdia de la sala Colectiv

fet que el discurs polític que se'n desprèn s'hagi decantat cap a la dreta. Malgrat que encara hi persisteixi un substrat antiaustericista, les demandes de caràcter popular mai no han acabat de quallar.

Mentre els partits tradicionals lluiten per fer-se amb el control del procés polític a nivell institucional, les places continuen plenes i en estat d'efervescència i confusió. Sota un maremàgnum de demandes molt diverses, hi ha dos corrents que sobresurten en la disputa per l'espai públic. El primer exigeix un govern tecnocràtic de caire neoliberal, nega la legitimitat del parlament i de bona part de la classe política, demonitza l'Estat com a font de corrupció i exigeix reformes *business-friendly*. Aquestes posicions compten amb el suport dels principals mitjans de comunicació i del president Iohannis, que ha rebut alguns dels seus representants al palau presidencial. El segon corrent, menys articulat encara, està format per l'extrema dreta tradicional i es fa sentir a través dels ultres dels equips de futbol. Aquest grup està en procés de reorganització, però també intenta capitalitzar el descontentament social i polític.

Aquesta dialèctica entre les dimensions institucional i protestatària de la crisi fa que les causes reals de la tragèdia del Colectiv vagin passant a un segon pla. El dia 5, una explosió en una fàbrica de pa a la ciutat de Braov va matar una treballadora i en va ferir quatre més. L'endemà, es va cremar un bloc de pisos a Bucarest per culpa del mal funcionament d'un calefactor. A Romania, les places criden amb força que la corrupció mata. Malauradament, les veus que recorden que la pobresa i l'austeritat també ho fan encara són dèbils. ◀

La població reacciona iradament davant el que percep com un abús, però l'absència de plataformes unitàries fa que les mobilitzacions siguin improvisades i permeables

Sobresurten dos corrents: el primer exigeix un govern tecnocràtic de caire neoliberal i 'business-friendly'; el segon està format per l'extrema dreta tradicional

FES UN TRIO!

Subscriu-te amb 2 persones més i us regalem 3 samarretes!

Més informació a www.directa.cat

*Promoció vàlida per a les subscripcions al paper

UTILITZA LES TEVES ULLERES GOOGLE del capitalisme Resplandent

Les nostres ulleres no són només una manera de veure el pack món-resta-de l'univers, també són una opció ideològica que fa de filtre per veure les coses il·legals i les penes radiantis de la penya merda des d'una nova òptica.

ON SENSE LES ULLERES GOOGLE VEUS: UN MORT DE GANA	AMB LES ULLERES DEL CAPITAL VEUS: UN EMPRENEDOR UNA MICA TONTO
ON SENSE LES ULLERES GOOGLE VEUS: UN REFUGIAT	AMB LES ULLERES GOOGLE VEUS: E L TÍPIC PARENT LLUNYÀ QUE VE A DINAR DE GORRA
ON SENSE LES ULLERES GOOGLE VEUS: UN CUL PELUT INFESTAT DE FÍSTULES CANCERÍGENES	AMB LES ULLERES GOOGLE VEUS: LA CARA D'EN SALVADOR SOSTRES

Perquè el capitalisme és com l'actinisme: FERRUS FOTENT! de Jordi

URGENTE, SE BUSCA
 Movimiento político para el cargo de nuevo Enemigo Interno del Estado. Imprescindible discurso radical y criminal. se valorará experiencia. Razón Gobierno de España. Ministerio del Interior.

JONAS AGONIES L'URBANITA DEL S. XXI PRESENTA L'ERA DE LA CARN	ARA DIVEN QUE MENJA CARN MATA ... I A SOBRE LA GENT SE'N FOT	JAJA SÍ CLAR, L'ANI QUE VE DIRAN QUE LES VERDURES PROVOQUEN TUMORS.	BAH AIXÒ ÉS UN PLA DELS VEGANS PER QUE ENS CONVERTIM EN VNS MENJADORETES
TANT BO QUE ES EL FVET I EL PACON I LES BURGERS, I LA ...	ME LA SUA, SEMPRE HE MENJAT CARN I ESTIC BEN SA I PORT	JO CREC QUE A LA GENT LI ÉS BEN IGUAL, JA POTS DIR QUE MENJAR CARN ET FARÀ CREIXER UNA TITA AL FRONT ...VIVIM L'ERA DE L'EXCÉS, L'ERA DE LA CARN.	EN FI, AVUI ENDIA QUE NO PROVOCA CANCER O QUALESVOL ALTRA MERDA? ESTEM FOTUTS NANOS.
L'AMANI DE LA CARN	EL PASSOTA	EL GRACIOSET	L'ANTIVEGÀ

VICTOR LLAMA

28-29

La darrera edició del festival In-Edit va projectar documentals sobre músics que s'han resistit a ser ídols

30

La Biblioteca Tecla Sala acull una mostra retrospectiva de Gervasio Sánchez, fotògraf de zones en conflicte

ENTREVISTA PEP GIMENO 'BOTIFARRA', CANTANT

“Si nosaltres no cuidem la nostra llengua, no ho farà ningú”

‘Botifarra’ és, sens dubte, un dels ‘cantaors’ més coneguts i reconeguts del País Valencià. De veu profunda i actitud irònica, la seva tasca representa la continuïtat del cant i la tradició oral

Sofia Cardona / Ximo Colomina Barba
@marihipotenusa / @Sotracs

“Es diu que la Mare de Déu, com més lluny, més milacres fa; el de fora és més bonico. Jo, quan veig ballar el bolero de Castelló pense: com això no hi ha res”

“Haguera donat un dit de la meua mà per cantar amb Al Tall. Recorde que em gitava, agafava un radiocasset i m’adormia sentint-los”

Thas passat tota la vida cantant. Ens agradaria saber com va sorgir aquesta motivació de cantar.

Doncs, em va inspirar la meua *abuela*, la mare de mare. Jo no era conscient de l'encant que tenen aquestes cançons, però, després d'uns anys, va morir el dictador i ja ens deixaven cantar. Tinc 55 anys i en fa més de 40 que cante.

Quan vivia el dictador, no et deixaven cantar-les?

No, no ens deixaven. Recorde anar a l'escola i no poder parlar en valencià perquè deien que era de mala educació. Era horrible. Jo, la veritat, vaig conèixer les últimes cuades del franquisme, però encara vaig viure coses com aquestes. Després, eixies al carrer i els xiquets i la gent parlava en valencià i jo pensava: colló, si pareix que siga un pecat.

Però, les cançons tradicionals, les devieu poder cantar al carrer, no?

Al carrer... no cregues. És el que diu Albert Montón, que ha fet el documental *El cant de les arrels*, eren les veus callades. La gent major ho sabia, però no cantava. Una, perquè no podia; i altra, perquè quasi totes les cançons tenien el seu punt de picaresca i no estava ben vist. Això era reprimint. Havies d'anar a casa dels *abuelos* i t'ho cantaven o t'ho mormolaven. Després, vaig entrar a Sarau, un grup de danses de la comarca de la Costera. Aquella gent anava a casa de la tia Rosario, la tia Emilieta, el tio Vicent el moreno... Vam començar a traure totes aquestes cançons.

Quan t'adones de la transcendència del que fas?

Encara no me n'he adonat.... Cada dia al·lucine més.

Només has de mirar al teu voltant, tot el Paraninf de la Universitat Jaume I de Castelló ple de gent que vol escoltar-te...

Sí, ara, tal volta, me n'estic adonant. És molt fort això. Ho he dit,

si la gent major alçara el cap i veguera açò, no s'ho creuria. És molt fort fins i tot per a mi. Imagina per a ells que són d'altres èpoques. Si a mi em renegaven i em deien que per què volia tot allò, que era d'*abuelos*. I jo els contestava que era el que m'agradava. Sempre es diu que la Mare de Déu, com més lluny, més milacres fa; el de fora sempre és més *bonico*. I jo, quan veig ballar el bolero de Castelló, que és preciós, pense: collons, no tinc res en contra de les sevillanes, però com el bolero de Castelló no hi ha res. A més, és nostre, de la nostra terra i de la nostra cultura. I, si no ho defensem nosaltres, qui ho ha de fer? Estic molt orgullós. I torne a repetir, jo no vull que em nomenen per a res. A qui hem d'estar agraïts és a eixa gent, a eixa gent major que ens ho cantava.

Has passat de recuperar cançons tradicionals a casa la gent a cantar-les als carrers, les places i els escenaris. No deus ser el trobador de la costera?

No, jo sóc una persona normal i corrent. Sempre he dit que hi ha altra gent que també fa la meua faena i no se l'ha reconegut tant. Però, clar, m'encantaria ser-ho. Els cecs eren els trobadors, els que cantaven romanços. Jo escolte molts romanços. De fet, els cecs i les cegues anaven pels pobles cantant i s'havien de saber 25 cançons. Jo me'n sé més de trenta. M'encantaria ser el *trobador de la costera*.

Feliu Ventura et va definir com una fonoteca que camina. També va donar molta transcendència al teu treball d'enregistrar tota aquella cultura popular que es transmetia oralment.

Bé, és que Feliu és un poc exagerat... Però, sí... mira, a mi em va pegar per allí. Potser una altra persona, amb la meua edat... però a mi em va pegar per anar amb la gent major. M'emborrat-

Pep Gimeno presenta el disc 'A un home que ve del poble ningú fa abaixar la cara' / XIMO COLOMINA BARBA

xava i encara m'emborraxa. Quan veig gent major és el primer que faig. M'encanta la saviesa popular, la cultura i, sobretot, la llengua. Recordeu-vos del que dic: cuideu la nostra llengua perquè, si no la cuidem nosaltres, no ho farà ningú.

L'any 2013, fins i tot reberes la Medalla d'Honor de la Generalitat de mans d'Alberto Fabra. Com et vas sentir?

Em vaig sentir bé, però... a mi, totes eixes coses... No em vaig posar ni vestit ni res i les *abueles* em deien que quins collons que tenia. A mi, tot això no em va. No m'agrada. La política, per als polítics. Com quan mesclen la política amb les cançons... És mentida. I qui vulga fer guerra d'això està molt equivocada. He conegut gent de dretes i gent d'esquerres i cap problema, ho han cantat igual. És del poble. Deixem estar totes eixes xorrades, ja està bé, tinguem pau, que ja ens fa falta...

Fa poc has tret el teu quart disc amb Pau Chàfer, 'A un home que ve del poble, ningú fa abaixar la cara'. Com t'has vist?

Molt bé. Pau Chàfer és un gran músic. Jo no en sé, de música. Però Pau ha fet uns arranjaments molt dignes. Amb el títol, jo, particularment, faig un homenatge a Al Tall. Vicent Torrent, que és com el *cabecilla* d'Al Tall, es va emocionar de veure-hi "El tio Canya", una cançó que van cantar quan jo era jovenet, quan sortíem d'una dictadura, malgrat que hui estem igual... a trossos i mossos. Va ser molt emocionant.

Sempre has dit que Al Tall era el teu referent.

És el meu referent. Haguera donat un dit de la meua mà per cantar amb aquella gent. Era borratxera, sentir-los. Recorde que em gitava, agafava un radiocasset i m'adormia sentint Al Tall. Lluís Miquel també m'agradava molt, Els Pavesos... Tota aquella

gent dels anys 75, 80... Per a mi, sentir-los cantar en valencià era una cosa de Mart. Vosaltres açò, per sort, no ho heu conegut. Però, jo, sentir cantar en valencià... Hòstia, la meua llengua, que és la més bonica del món... estaven cantant-la...

Malgrat tota la popularitat que has tingut, encara treballas al camp, de ferrer...

Jo sóc un llaurador frustrat. Haguera volgut ser llaurador. En ma casa eren llauradors. Però els meus pares no volien perquè era tot misèria. Jo volia, però ma mare no va voler. Em deia que, amb la memòria que tenia, em podia posar a estudiar. Li vaig contestar que no bastava per estudiar. Encara no tenia catorze anys i ja estava treballant. Sóc ferrer. Ara treballo a l'Ajuntament i tan aviat munte un entaulat com arregle una porta... Tinc terres, una caseta, animals, cabres... de tot. I, en lloc d'anar-me'n al bar, vaig a caseta amb la meua dona i fem una paella i som feliços així. Que cadascú pot anar al bar i fer el que vulga, mentre no faça mal a ningú...

Com ha sigut el suport de la teua família?

Total. A la meua dona, l'hauria de tindre en un altar, per la paciència que té. Mai m'ha dit que no anara a cap lloc. El meu fill major, Pep, té 23 anys i la meua menuda, dèsset. Sempre m'han ajudat. A genollons no els ho puc pagar. Se sacrifiquen molt per mi. No estic quasi mai en casa i això és molt sacrificat. Pugem molt a Catalunya, a França, a Trento (Itàlia)...

Has estat a Trento?

Sí. Allí, parlen occità i m'entenen. No totalment, però sí un poc. Vaig dir que parlava català i un xic que es deia Giuseppe em va dir que m'entendrien. M'agrada explicar cosetes i, quan ho feia, somreien... He estat a Niça, Marsella... On no m'entenen era al País Basc francès, on també he estat. Una passada. Sempre ho he dit, la música o la llengua en què cantes no té fronteres, s'apega al cor. La gent s'alçava i t'aplaudia. Preciós. He vist gent plorant i he gaudit perquè, potser no t'entenen, però... és una passada.

Hi ha hagut una polèmica perquè les Noves Generacions del PP t'han acusat de ser el músic del PSPV i Compromís.

Vols que et diga una cosa? Ma mare em deia, en castellà: "No hay mejor desprecio que no hacer aprecio". Si ells no em volen,

"Jo sóc un llaurador frustrat. Haguera volgut ser llaurador. En ma casa eren llauradors. Però els meus pares no volien perquè era tot misèria. Ma mare no va voler"

"Ara treballo a l'Ajuntament i tan aviat munte un entaulat com arregle una porta... Tinc terres, animals, cabres... de tot. I, en lloc d'anar-me'n al bar, vaig a caseta"

jo a ells menys encara. Jo no dec res a ningú i puc anar amb la cara ben alta per això. L'any passat, a Alcàsser o Picassent, també van posar: "Pep Gimeno se busca por catalanista i traïdor a la llengua". Passant d'ells.

Per finalitzar, com veus la situació actual, el ressorgir de la música en valencià?

Barbaritats. Feia falta. Tots cantant... que bonic! I en valencià! No m'agrada escollir cap llengua. Trobe que el castellà també és digne. Però bé, el castellà el tenim cada dia i el valencià només el tenim a estones i quan ens el deixen. Estic molt orgullós de vosaltres i de veure el que esteu fent. Crec que açò va cap amunt i no ho hem de deixar perdre perquè és el nostre orgull. ◀

L'espectacle 'Botifarra a banda' va ser el concert inaugural del Trovam 2015 de Castelló / X. C. B.

Artistes i creadores per sobre d'etiquetes i tendències

La manipulació que els 'mass media' i la indústria musical fan de les artistes ha estat un dels temes abordats a la tretzena edició de la mostra de documentals musicals In-Edit Festival

Anna Pujol Reig
@putxiputxis

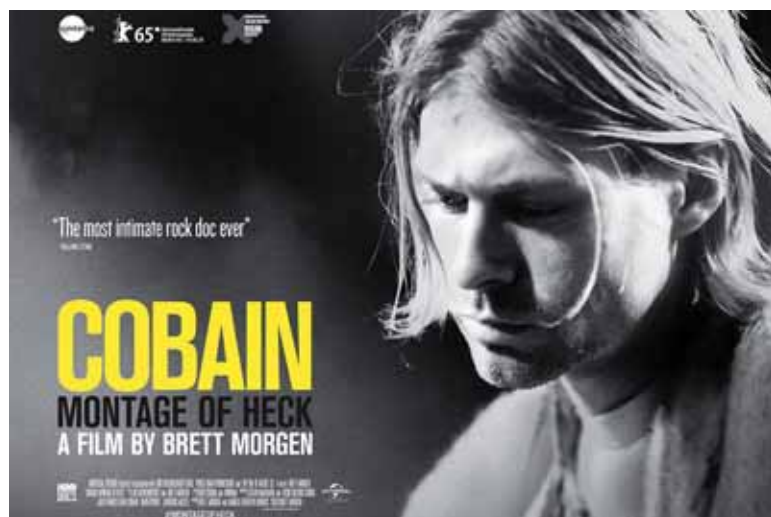
Tot i que el documental és troba en un gran moment, aquell que s'especialitza en la música sol passar més desapercebut i, en general, té molt poca presència a les sales de cinema. Només apareix quan es tracta de grans estrelles o grans produccions creades i pensades pel *mainstream*. Per això, és tot un privilegi comptar amb mostres com el In-Edit Festival i, tot i que hi ha alguns elements més comercials del certamen que poden no agradar tant, s'ha de reconèixer que és l'únic espai a la ciutat de Barcelona -i arreu del territori- on podem gaudir d'una programació de qualitat de cinema documental musical.

Enguany, la tretzena edició de l'In-Edit ha presentat una cartellera molt potent i incisiva. També s'hi han estrenat grans creacions de producció catalana com *Tchindas*, de Marc Serena i Pablo García, una obra propera i sense pretensions que parla sobre les primeres transsexuals de Cap Verd. També han aparegut films polititzats que mostren el vessant més activista d'algunes artistes. Els reclams d'enguany eren, a priori, els documentals sobre el grup de música electrònica Daft Punk, el baixista de jazz Jaco Pastorius i la cantautora Janis Joplin. Davant la impossibilitat de fer un resum general d'una programació amb cinquanta-dues propostes, plantegem una revisió de documentals vinculats temàticament.

Una indústria de fabricar ídols

Què tenen en comú *Dusminguet* i *la patxanga jonda*, *The amazing Nina Simone* i *Cobain: montage of Heck*, film dedicat a Kurt Cobain? Les tres obres mostren els intents de la indústria musical i els *mass media* -en alguns casos més reeixits que en d'altres- de prendre l'essència original i crítica de les artistes per convertir-les en estereotips. Per desgràcia, un negoci que crea ídols i tendències destinades a ser productes per promocionar i comercialitzar mai no ha estat compatible amb la sensibilitat de les creadores ni el dret de decidir sobre la seva obra.

El cas paradigmàtic d'aquesta manipulació extrema és el que va patir Kurt Cobain, líder del grup Nirvana. Al documental *Cobain: montage of Heck*, mitjançant imatges inèdites de l'artista gravades amb format Super-8, barrejades amb els seus escrits i els seus dibuixos més paranoics, podem veure aquest procés d'elevació i poste-

Brett Morgen ha inclòs imatges inèdites del compositor de temes com "Come as you are"

rior declivi induït per la mateixa indústria. El film ens parla més aviat d'un noi tímid que pretenia canviar els rols que havia patit a casa i de la seva vivència de la fama.

L'enfrontament amb els mitjans de comunicació va ser una constant de la carrera musical de Cobain. Ja als inicis, l'artista afirmava: "Per entrevistes és inútil; en tot cas, m'interessa més saber què opinen de la meua música els que l'escolten". Finalment, va decidir no concedir cap més entrevista. Sobretot quan algunes revistes com *Vanity Fair* o *Rolling Stone* van escampar la seva addicció a l'heroïna i en van culpabilitzar la seva parella, Courtney Love. Com sempre havia mantingut Cobain, tot el que volien saber es trobava en la seva música.

Completament aliens al que pensaven els membres de Nirvana, la seva discogràfica i els mitjans van decidir convertir Cobain en l'heroi o el portaveu d'una generació de desencantats, que van etiquetar amb el terme *grunge*. De sobte, un grup de tres *outsiders*

'Cobain: montage of heck' retrata l'enfrontament del cantant de Nirvana amb aquells que el van convertir en símbol d'una generació

'The amazing Nina Simone' dimensiona el compromís d'aquesta vocalista amb la lluita afroamericana als Estats Units

La Directa utilitza els serveis de **foli verd gràfiques**
C/ de la Llibertat 44, Barcelona
foli@foliverd.net

bodega **La Risa**
OBRIM CADA DIA
AV. VALLCARGA 81
VINI, VERMUT, TAPES I CERVESES ARTESANALS
ENTITAT CULTURAL SENSE ANIM DE LUCRE

COOPERATIVA AUTOGESTIONARIA
www.laciatatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible
coop57
serveis financers ètics i solidaris
www.coop57.coop

ger ENTITAT CULTURAL I ESPORTIVA
C/ del Pi 25, Ribes, (Garraf), Països Catalans
08810. Tlf: 93 896 12 00. ger@mesvilaweb.com
...aquest estiu posem la directa amb la nova web
www.entitatger.cat

La cançó de Simone "Four women" denunciava els estereotips que patien les dones negres

es converteix en símbol i reclam de tota una generació i el mercat ho explota fins a l'infinit. Totes sabem el desenllaç: hipersensible, patint una intromissió sense límits en la seva vida, Cobain busca l'evasió en l'heroïna i, finalment, en el suïcidi.

Una veu activista

Eunice Kathleen Waymon, coneguda com a Nina Simone, va viure altres temps i conjuntures. Per tant, va patir altres pressions per part de la premsa, la indústria de l'espectacle i el govern. *The amazing Nina Simone* ens mostra la lluita contra l'establishment que va mantenir l'artista durant tota la seva vida. El film es remunta als seus inicis a Tryon (Carolina del Nord) fins a arribar a la seva reconversió en sacerdotessa del soul i banda sonora de la lluita afroamericana als Estats Units.

Simone era una artista difícil, imprevisible, compromesa i ingovernable. La van voler etiquetar com a cantant de jazz -sense èxit- a causa del seu color de pell. Ella ho va rebutjar enèrgicament: en primer lloc, perquè es negava a encasellar-se pel fet de ser negra; en segon lloc, perquè s'havia format a través de la música clàssica. Després dels assassinats de Malcolm X, Martin Luther King i altres companyes de lluita, Simone es va polititzar més i va traslladar aquesta politització tant a la seva música com a la seva vida personal, motiu pel qual va patir diversos boicots.

La música de Simone ha estat àmpliament comercialitzada, però les seves composicions més compromeses no són pas les més conegudes ni divulgades. És el cas de temes com "Mississippi Goddam" (Mississipi maleït), en resposta a l'assassinat de l'activista Medgar Evers i la bomba que va matar quatre nenes negres a Birmingham (Alabama), o de "Four Women", una denúncia dels estereotips que pateixen les dones negres. A "Blacklasch Blues", va musicar un

poema del seu amic i activista Langston Hughes. Tots aquests temes presenten la faceta més activista -i camuflada- de la cantant.

Dusminguet o la patxanga jonda va ser una de les produccions catalanes estrenades a l'In-Edit. Es tracta d'una obra molt emotiva, amb una gran tasca d'arxiu i de producció al darrere, que mostra com el grup musical de la Garriga va arribar lluny essent fidel a un estil.

A finals dels noranta, a Barcelona, apareixen tot un seguit de grups que les productores comencen a classificar sota l'etiqueta del mestissatge i dins l'anomenat *sonido Barcelona*. Grups com Macaco, Sargento García, Ojos de Brujo o Color Humano lideraven aquesta tendència. De cop, tres nois de poble irrompen en aquesta escena musical tocant música de festa major amb barreges idiomàtiques i de gèneres musicals mai vistes.

Dusminguet rebutjava les etiquetes estandarditzades i s'identificava amb denominacions com *world pagès music vallesana*, *patxanga jonda* o *ranxeres gamberreres*. Les discogràfiques i l'escena musical del moment els consideraven uns *freaks*. El segell multinacional Virgin, però, decideix fixar-los, atesa la seva frescor musical i la seva originalitat. La formació va haver de lluitar per conciliar el fet de treballar amb una multinacional sense renunciar al poder sobre les seves creacions i a les pinzellades de denúncia social de les seves cançons. No va ser fàcil, però Dusminguet va saber mantenir la seva identitat, en lloc d'encasellar-se dins el famós sac del mestissatge, i va donar suport a causes com el moviment okupa o la reivindicació dels drets de les persones migrants. ◀

PER SABER-NE MÉS:

<http://www.in-edit.org/webapp/>

'Dir-se pel nom'

Un dels directors de *Tchindas*, Marc Serena, va denunciar la persecució del col·lectiu LGBT al llibre *Això no és africà!* Seguint aquest camí, ara ens presenta un documental sobre Tchinda Andrade, la transvestida que dóna nom a totes les trans de Cap Verd. Marc Serena i Pablo García Pérex de Lara decideixen anar a São Vicente a seguir durant un temps el dia a dia de Tchinda i el seu grup d'amigues, que preparen una carrossa per les festes del Carnaval amb gran entusiasme i devoció.

Tchindas és una producció difícil, basada en hores i hores de gravació derivades d'un seguiment exhaustiu, però no intrusiu, de les protagonistes. El resultat és una petita joia que, de manera natural i sincera, ens dóna una gran lliçó de tolerància i convivència. Com va apuntar el director després del visionat, "Cap Verd és un dels països de l'Àfrica on les persones trans són més respectades. Si la Tchinda i les seves amigues sortissin de la seva illa, cosa que no han fet mai, i anessin al país veí, el Senegal, segurament serien empresonades i violentades o la policia les agafaria i les torturaria. De fet, hi ha moltes persones al món que, pel sol fet ser de trans, són assassinades. I aquesta pel·lícula vol ensenyar la cara B, mostrar que és possible canviar-ho. Precisament, l'hem pensat per molta gent de l'Àfrica (o altres països) que, només per veure la Tchinda passejant lliurement pels carrers de São Vicente, s'emocionaran i dirà que també vol passejar pel seu carrer". El cineasta destaca que la seva intenció ha estat "ensenyar que és possible estimar-se i respectar-se; deixar de dir-se trans o bisexual, dir-se pel nom i abraçar-se".

Tchindas és podrà tornar a veure a partir del 20 de novembre als Cinemes Girona de Barcelona.

El realitzador Marc Serena ha documentat la vida d'un grup de transexuals de Cap Verd

Alessandro Stella

DÍAS DE SUEÑOS Y DE PLOMO

Vivir la insurrección en la Italia de los 70

VIRUS
V

ISBN 978-84-92559-65-7 | 184 pp. | 14 €

www.viruseditorial.net

ENTREVISTA GERVASIO SÁNCHEZ, FOTÒGRAF

“Les meves fotos no són art, les meves fotos són la guerra”

La Biblioteca Tecla Sala (l'Hospitalet de Llobregat) acull una exposició retrospectiva de l'obra de Gervasio Sánchez fins al 2 de febrer. Premi Nacional de Fotografia 2009, el fotoperiodista ha retratat múltiples conflictes bèl·lics a l'Àfrica, Amèrica i els Balcans

José Bracero
@Bracero666

Amb quina predisposició s'ha d'entrar a la teva exposició?

Aquesta exposició recull tot el dolor que he recopilat en 25 anys d'experiència en conflictes bèl·lics. Per aquest motiu, resulta difícil d'assimilar arran de la gran violència que reproduïen les imatges, directament o indirectament. S'ha de fer un esforç, però, per entendre que això existeix, per no sepultar-ho, per intentar que no torni a succeir. L'única manera d'aconseguir-ho és ensenyant les seves causes i les seves conseqüències.

En aquest tipus de conflictes, el fotògraf ha de marcar límits ètics o morals respecte a quines imatges ha d'immortalitzar?

Un fotògraf ha de recollir totes les imatges, per molt dures que siguin, ja que poden arribar a servir com a proves en judicis de guerra. Si jo trobés un grup de dones violades i assassinades en posicions escabroses, les fotografiaria per facilitar que els criminals que han comès aquestes atrocitats siguin jutjats. Això sí, no publicaria aquestes imatges: en buscaria d'altres que mostressin què va succeir sense ser tan explícit.

Creus que el bombardeig d'imatges, moltes d'elles violentes, ens ha insensibilitzat?

Crec que vivim en una retòrica mediàtica massa superficial, tot passa davant els nostres ulls a una velocitat enorme, pràcticament sense tenir temps per reflexionar. Quasi sempre creiem que les imatges serveixen per conèixer un conflicte bèl·lic, tot i que només en mostren una petita part. El drama d'una guerra no és aquest minut o aquelles seixanta línies que hi

dediquen als mitjans, sinó el que succeeix les 24 hores del dia i els 365 dies dels anys que duri. Com que això és impossible de recollir, cerquem imatges icòniques que ho representin. En aquesta societat d'impactes visuals continus, però, correm el risc que aquests impactes quedin soterrats per altres. L'única manera d'evitar-ho és profunditzant.

Quina opinió tens respecte als fotògrafs i les fotògrafes que intenten que la tragèdia, la misèria o la violència siguin estètiques?

La bellesa no ha d'estar confrontada amb allò tràgic. Una persona que ha sofert una amputació per una mina té dret a ser feliç, té dret que, quan es produeix un moment d'alegria, es pugui captar. Podem fotografiar la mort de qualsevol, però també un naixement o un bateig. La bellesa no ha de fugir de la guerra necessàriament, tot i que sempre s'ha d'anar amb compte de no buscar-la gratuïtament.

Les persones implicades saben els autèntics motius dels conflictes que viuen?

El ciutadà mitjà difícilment els arriba a conèixer. Quasi sempre em deien: “El meu país estava en pau, després, van començar els trets. Mato perquè, si no, em maten”. Molt poca gent, ja siguin soldats o ciutadans, poden explicar les raons que hi ha darrere la situació que estan vivint. Els que executen les guerres i en coneixen els motius, els que tenen interessos perquè tinguin lloc (diamants, petroli, etcètera), acostumen a estar lluny del terreny on es produeixen físicament.

Creus que els conflictes bèl·lics són inherents a l'ésser humà?

La guerra forma part de la incapacitat de l'ésser humà per posar-hi fi. Està tan relacionada amb la humanitat que resulta impossible trobar cap país que no hagi patit un conflicte armat durant la seva història. No dubto que això continuarà sent així, que d'aquí a 500 anys encara esclataran guerres. Jo vaig començar en l'àmbit de la fotografia després de la caiguda del Mur de Berlín, que posava fi a la divisió en dos grans blocs que finançaven les guerres locals; però aquestes guerres s'han continuat produint durant els darrers 25 anys.

Aleshores, per què les continues fotografiant si no es podran evitar?

Perquè una història sense documentar és pitjor que una història documentada. Ningú no podrà dir que no sabia el que succeïa si hi ha les imatges. ◀

“Quasi sempre creiem que les imatges serveixen per conèixer un conflicte bèl·lic, tot i que només en mostren una petita part”

L'autor dona per fet que els conflictes bèl·lics seguiran tenint lloc perquè l'ésser humà és incapaç de posar-hi fi / RAMON SERRA

Com seria la **Directa** si estigués escrita en castellà?

Entra a www.diagonalperiodico.net i descobreix-ho

QUESONI

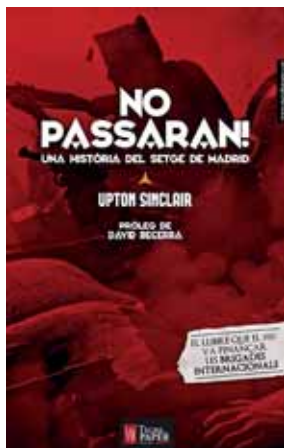
Sonorització
Il·luminació
Audiovisuals

quesoni.cat
info@quesoni.cat
tel. 931 88 55 25

RESSENYES

Sobre preses de consciència i lluites contra el feixisme

Albert Alexandre
@albertalexan

L'origen del crit *No passaran* s'atribueix a un militar francès que el pronuncia a la batalla de Verdun, durant la Primera Guerra Mundial. Més recentment, hem vist que aquestes dues paraules apareixien a pancartes onejades a la plaça Sintagma d'Atenes; fins i tot una antiga membre del col·lectiu Pussy Riot, Nadya Tolokno, fou retratada vestint una samarreta on s'inscrivien aquests mots. Tot i això, si existeix un moment de la història recent en què aquest lema ha tingut una importància cabdal, és durant la Guerra Civil i la defensa de Madrid. Aquelles dues paraules van servir com a títol de *No passaran!*, novel·la escrita per Upton Sinclair l'any 1937 i ara recuperada per l'editorial Tigre de Paper.

L'escriptor nord-americà explica la història de Rudy Messer, un estatunidenc d'origen alemany que pertany a la burgesia novaorquesa. Després d'una nit esbojarrada, Rudy topa amb una manifestació d'obrers que protesten contra l'enviament d'armes a l'exèrcit rebel espanyol. La mobilització de suport a la República és durament reprimida per la policia i el protagonista, en veure un jove

colpejat i inconscient, decideix ajudar-lo. És aquí on comença una transformació que durà el protagonista a abandonar la comoditat de classe i a embarcar-se cap a la península Ibèrica per lluitar en la defensa de Madrid. Durant el viatge, descobreix el patiment del proletariat nord-americà i les idees alliberadores del socialisme.

Sinclair va escriure el llibre per denunciar l'actitud condescendent de la diplomàcia internacional cap a les bel·ligeràncies i mentides de l'Alemanya nazi i la Itàlia feixista durant la Guerra Civil. *No passaran!* és, a més, un pamflet a favor de la unitat obrera. Això no significa que estigui exempt de veritat històrica: a diferència de moltes de les novel·les que actualment parlen d'aquells anys, el llibre copsa l'essència d'un conflicte bèl·lic ple de matisos, més enllà del sempitern argument dels dos bàndols. I mostra que la Guerra Civil fou, per a molts, l'oportunitat de construir una realitat més justa. ◀

LLIBRE

No passaran! Una història del setge de Madrid

Autor: Upton Sinclair
Editorial: Tigre de Paper
Pàgines: 182

Bell drama agredolç amb ferides existencials... i socials

Ignasi Franch
@ignasifranch

Fa poc més d'una dècada, la realitzadora japonesa Naomi Kawase era una de les sensacions de la cinefília cosmopolita gràcies a obres com *Shara*. Eren temps d'auge de l'orientalisme cinematogràfic, del qual esdeveniments com el desaparegut Barcelona Asian Film Festival esdevenien, alhora, mirall i impuls. Amiga de la dissolució de les fronteres entre documental i ficció, sembla que l'autora està trobant uns espais de comoditat, un cert possibilisme, representat en els seus dos darrers llargmetratges. Sí: Kawase està facturant pel·lícules força accessibles, delicadeses que trenquen la barrera dels festivals especialitzats i arriben a les sales comercials.

A *Una pasteleria en Tokio*, ens explica la vida de tres personatges: l'encarregat d'una botiga de dolços, una anciana que aspira a treballar-hi i una adolescent que és clienta habitual. S'encreuen dos grans esquemes narratius, perquè el film és alhora un relat

de solituds urbanes i una obra amable sobre sentiments i gastronomia. A més, tracta del pas del temps abordant tres etapes diferents de la vida humana. El protagonisme és per a persones ferides que tenen maneres diferents de gestionar la seva història personal: amb un laconisme melancòlic en el cas de l'home i la noia, amb una verborrea ingènua en el cas de la dona.

Les formes escollires per la directora també oscil·len, a la cerca d'un equilibri entre la contenció expressiva i les efusions sentimentals. Aquest intent ha generat reaccions diverses, des de lloances a les delicadeses zen fins a advertències davant un estovament *new age*. Alguns moments potencialment melodramàtics, units a la inclusió d'un cert pintoresquisme animista, poden fer saltar les alarmes de l'audiència amant de l'eixutesa circumspecta. Però resulta lloable com s'expandeix el que podria haver estat un drama complaentment agredolç. Perquè Kawase incorpora dards dirigits a derivacions cruels de la societat nipona: algunes pinzellades no gaire compromeses contra el pragmatisme i l'individualisme contemporanis i, sobretot, una mirada sostinguda a una vergonya de la història nacional. ◀

CINEMA

Una pasteleria en Tokio

Directora i guionista:
Naomi Kawase
Durada: 113 minuts

KAMILOSETAS MUSKARIA

distribuidora llibertària
www.nodo50.org/kamilosetas
kamilosetas@nodo50.org

Productos de la tierra

El portal de venda de productes dels PPCC
www.productosdelaterra.cat

COL·LECTIU RONDA

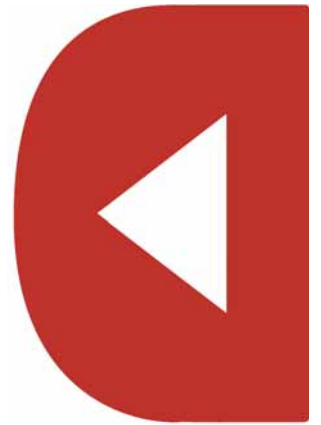
assessorament JURÍDIC a PERSONES i entitats d'economia SOCIAL
www.cronda.coop

SERVEI DE TAXI 620 20 91 20

de 18h a 06h • Barcelona

KOP DE MÀ

bar cooperatiu
c/riego, 4. sants

inDirecta

“Les esterilitzacions forçades van ser un genocidi encobert”

/ GORKA LEIZA

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Quan et vas assabentar de l'existència del pla amb què el govern Fujimori va esterilitzar milers de dones indígenes?

Va ser a principis dels 90, després d'involucrar-me en el col·lectiu de dones de Quispampa i, més tard, a l'Associació de Dones de la Província de Huancabamba (AMBHA), de la qual vaig ser responsable d'organització el 2006. Ja aleshores, sabíem que les ràdios locals i altres mitjans promovien les campanyes d'esterilització a la regió. A les dones, se'ls deia que, si no hi accedien, es quedarien sense ajuda mèdica, alimentació ni suport als seus fills.

S'utilitzava la coacció per convèncer-les?

També s'aprofitava que la majoria ignoraven els efectes d'aquests *festivals d'AVQV* (Anticoncepció Quirúrgica Voluntària). Cal recordar que part de la població indígena és semianalfabeta, d'aquí que l'esterilització es va fer enganyant a les dones i sense el seu consentiment.

El Programa de Planificació Familiar, que és com va definir-lo el govern Fujimori, es va desplegar entre els anys 1996 i 2000. Quin abast va tenir?

Segons l'informe de l'actual ministra de la Dona, Marcela Huaita, i de la Defensoria del Poble, prop de 300.000 dones van resultar afectades, a part dels 10.000 homes als quals es va practicar la vasectomia. Aquesta estimació sorgeix de les mateixes dones esterilitzades i de la recerca iniciada fa divuit anys, en què s'observa que el programa va abraçar el conjunt de les àrees rurals del país. No sols Cusco o Piura, on està més documentat: va cobrir les 24 regions del Perú, ho ha comprovat la fiscal a partir dels diferents informes mèdics.

Fins ara no s'han pogut encarrilar les denúncies?

El 1998 es van cursar les primeres, però van ser arxivades ràpidament. Després, se'n van formular de noves el 2002, quan, davant l'intent de Fujimori d'optar a la reelecció, algunes comunitats van aixecar la veu. I n'hi va tornar a haver durant els mandats d'Alejandro Toledo i Alan García, que no van esclarir els

fets. Amb Ollanta Humala, semblava que les nostres reivindicacions s'atendrien, perquè s'hi havia compromès, però se les va apropiat amb finalitats electorals: no ha avançat en res.

Quins interessos poden evitar-ho?

Ara, hem sabut que els diners d'aquell programa van sortir del Banc Mundial, amb el suport dels Estats Units, que van ajudar Fujimori a presentar el pla sota la coartada de controlar la demografia i eradicar l'analfabetisme. Humala és conscient de la influència que van jugar els organismes internacionals i per això prefereix no buscar culpables ni reconèixer com es va finançar. Hem de ser les comunitats qui busquem la reparació fora del Perú. Activistes com jo hem rebut amenaces per fer-ho.

Després de tot, a què atribueixes aquell pla?

L'objectiu era reprimir les comunitats i evitar que poguéssim mantenir la nostra cultura i identitat quítxua o aimara... El ministre de Salut de Fujimori, Alejandro Aguinaga, havia afirmat que érem incapaces de fer progressar el país. Per tant, es tractava d'extirpar una població dissident i, d'aquesta manera, aplanar el camí per a la posterior entrada de les transnacionals extractives, com hem comprovat després.

Quines seqüeles n'han quedat?

Moltes dones van contraure càncer i altres malalties, les quals no tenen centres de salut on tractar-se. A més, la majoria han hagut de renunciar a treballar al camp i pateixen greus trastorns psicològics. Pensem que se'ls deia que l'esterilització era reversible i, després, han vist que no han pogut satisfer el desig de ser mares. Allò va ser un genocidi encobert.

Creus que la mobilització social tindrà resultat?

Des d'AMBHA treballem per acompanyar les dones afectades, si bé els mitjans de què disposem són molt limitats. En paral·lel, intentem que testifiquin a fi que els metges que van participar en les esterilitzacions -i els polítics que els van manar fer-ho- siguin encausats. Lluitarem perquè hi hagi veritat, justícia i una reparació efectiva per a totes les víctimes d'aquella massacre. ◀

Obdulia Guevara

Activista peruana pels drets sexuals i reproductius

La Defensoria del Poble del Perú estima que 300.000 dones indígenes van ser esterilitzades entre els anys 1996 i 2000. Sota l'eufemístic nom de *Programa de Planificació Familiar*, el govern d'Alberto Fujimori va intentar avortar el desenvolupament d'aquestes comunitats on s'ubicava part de la resistència civil al seu règim autoritari. Obdulia Guevara, que aleshores havia complert la majoria d'edat, va conèixer de primera mà aquest pla sanitari, arran del qual milers de dones van morir i altres continuen patint greus seqüeles físiques i psicològiques. Representant de l'Associació de Dones de la Província de Huancabamba (AMBHA), situada a la regió andina de Piura, Guevara fa dècades que lluita perquè es conegui la veritat d'una operació per la qual ningú no ha rendit comptes davant la justícia. Tot i les amenaces, que l'han obligat a romandre fora del Perú, treballa per atendre les dones afectades mentre segueix a l'espera que Fujimori i la resta de responsables d'aquell crim de lesa humanitat s'asseguin davant dels tribunals.